

KAS GYVENA SAVO TAUTAI -
GYVENA VISAI ŽMONIJAI !
Prof. A. Voldemaras

Laisvė

ŽAIBO METAFORA

Balys Auginas
Žmogaus laisvės simboliui —
Simui Kudirkai
LAISVĖ — kaip žaibas. Kaip kibirkštis.
Laisvė — tartum liepsna —
Ji padega širdį. Trenkia į grandį plieno —
Ir dienas, apakusias narve, Tu pamiršti: —
Į giesmę virsta vergo aimana,
Nušvinta saulėmis kajutės drėgnos sienos!

Free
Lithuania
2618 West 71 st Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 and 839-5531

EINA XXIX METUS

1974 LIEPOS - JULY 25

Kaina 30 ct. Nr. 15 (1187)

Kipro Salos Krizė

TURKIJOS IR GRAIKIJOS GINKLUOTO SUSIRĖMIMO PAVOJUS.
AR JUNGtinėms TAUTOMS PAVYKS ATSTATYTI TVARKĄ ?

K. T A U T K U S

Kipro respublikos tautinė gvardija, vadovaujama graikų karininkų, liepos 16 d. suruošė sukilimą ir pašalino iš pareigų Kipro respublikos prezidentą arkivyskupą Makarios. Kipro salos gyventojus dauguma sudaro graikų kilmės kipriečiai. Jų skaitoma virš pusės milijono. Turkų kilmės kipriečių skaitoma virš 100.000. Viso Kipro saloje, pagal 1971 metų surašymo duomenis, yra 658,000 gyventojų. Žemės plotas - 3,575 kv. mylios. Kipro sala nuo 1878 metų buvo valdoma Britanijos, bet 1960 m. salos gyventojai leido apsispręsti ar ji nori likti Britanijos šeimoje, ar valdytis savistoviai. Gyventojai pasirinko nepriklausomybę. Mat, buvo manyta ir tikėtasi, kad gyventojai, gavę savivaldą, pasiskelbė Kipro respublika, pradės tarpusavyje gyventi, bendradarbiauti, dirbti vieningai savo valstybės gerovei. Lūkesčiai nepasitvirtino. Sugyvenimas ir bendradarbiavimas neįvyko. Graikų kilmės kipriečiai, kurių yra dauguma, Graikijos kurstomi, sukūrė onas - susijungimo su Graikija judėjimo sąjungą. Prasidėjo tarp graikų ir turkų kipriečių neapykanta, pasipriešinimas ir skilimas privedęs prie tarpusavės kovos.

Civilinis karas ir Jungtinių tautų daliniai, nesantaika bei nesugyvenimas 1963 m. pasiekė tokį tašką, kad prasidėjo civilinis karas. Prasidėjus ginkluotam susirėmimui, visoje saloje išsižiebė kovos punktai, lyg kokios tvirtovės, kur susispietusiai savo kilmės kipriečiai gynėsi ar tai nuo turkų kilmės žmonių, ar nuo graikų. Jungtinės Tautos buvo svarstomi Kipro salos krizės reikalai. Saugumo taryba nutarė į Kipro salą tvarkos palaikymui pasiųsti taikos dalinius. 1964 m. į Kipro salą atvyko virš 2000 JT karių, kurie ir dabar tebestovi. Nesantaika ir prasidėjusios tarpusavio kovos ginklais atsiliėpė ir Graikijos ir Turkijos valstybės. Kiekviena reikalavo, kad savo kilmės apsaugai reikia pasiųsti kari

nus dalinius. Tuo metu Graikijos 8000 karių jau buvo Kipro saloje. 1967 m. tarp Graikijos ir Turkijos tik neįvyko ginkluotas susirėmimas. Prie Kipro salos pasienio Turkija sukoncestravo stiprią armiją ir laukė vyriausybės įsakymo pradėti invaziją. Turkijos vyriausybė iš Graikijos vyriausybės pareikalavo ištraukti esančius karinius dalinius. To nepadarius, bus duotas įsakymas Turkijos karinėms jėgoms veikti. Graikija, spaudžiama NATO sąjungos ir Jungtinių Tautų Saugumo tarybos, nušleido ir Turkijos įteiktą ultimatumą išpildė. 1968 m. graikų kilmės kiprietis, dvasininkas Makarios, buvo išrinktas pirmuoju prezidentu.

SAVIVALDA PADĖTIES NE-
PAKEITĖ

Kad ir išrinkus graikų kilmės kiprietį arkivyskupą Makarios Kipro salos prezidentu, bet susijungimo su Graikija judėjimas nenusilpnėjo. Visą laiką Kipro saloje veikė partizanai, vadovaujami gen. Grivas, kuris kurstė graikų kilmės kipriečius nepasiduoti Makarios skelbiamai savivaldai, bet kovoti už susijungimą su Graikija. Patį didžiausią neramumą ir kurstymo vaidmenį slapčiai vaidino iš Graikijos pasiųsti slapti agentai ir gen. Grivo apginklavimas buvo remiamas Graikijos vyriausybės slapta. Prieš tautinės gvardijos sukilimą Kipro saloje partizanų judėjimas žymiai sustiprėjo. Jau 1964 m. turkai kipriečiai, kaip protestui parodyti, pasitraukė iš Makarios vadovaujamos vyriausybės. Kadangi Makarios buvo graikų kilmės, tai pagal priimtą konstituciją, turkų kilmės kiprietis turėjo būti viceprezidentu. 1970 m. arkiv. Makarios suorganizavo Jungtinę kipriečių partiją, kuri tais metais ir laimėjo rinkimus. Savo programoje partija paskelbė, kad Kipras yra nepriklausoma valstybė ir jokio judėjimo susijungti su Graikija negali būti.

MAKARIOS NUVERSTAS

Kipro tautinė gvardija 10,000 vyrų stiprumo, vadovaujama 650 graikų karininkų, įvykdė sukilimą ir prez. Makarios pašalino. Sukilėliai į jo vietą paskyrė prezidentu laikraščio Kova-MACHI leidėją Nikos Sampsoną. Per Nikosijos radiją buvo pranešta, kad prez. Makarios žuvo prie prezidentūros pasipriešinimo kovoje. Tuo tarpu Makarios sugebėjo iš prezidentūros pabėgti ir atvyko į Paphos miestą ir per to miesto radiją kreipėsi į Kipro salos gyventojus, kad jie sukilėliams pasipriešintų, nes sukilėliai nori Kipro salos respubliką likviduoti ir Kipro salą prijungti prie Graikijos. Sukilimas prasidėjo liepos 16 d. Kipro respublikos sostinėje Nikosejoje, bet iki liepos 19 d. dar krašte vietomis vyko kovos veiksmai.

SVETIMŲ VALSTYBIŲ REAKCIJA

Maskva apkaltino sukilėlius. Turkai sukoncestravo Kipro salos pasienyje 90.000 karių armiją, laivyno ir oro pajėgų vienetus. Taip pat krizės kaltininku laiko Graikiją. Jungtinių Tautų Saugumo taryboje vyksta posėdžiai. Atvyko prezidentas Makarios, kuris padarė padėties pranešimą. Saugumo taryba sukilėlius įspėjo sustabdyti kovas, bet Britanijos ir Sirijos pranešimai sako, kad kovos tebevyksta paskirose vietose. NATO valstybės paprašė abu savo rytinio sparno narius - Turkiją ir Graikiją susilaikyti nuo įsikišimo ir krizės likvidavimo siekti taikos pasitarimo keliu.

buvo nustebintas ne tik pats prezidentas, bet visa Amerika ir kiti kraštai. Jo sutikimas Egipte aiškiai parodė visam pasauliui, kad tas kraštas yra provokacietiškai ir, kad jis, kaip ir kiti arabų kraštai, tik dėl pačios Amerikos neracionalios politikos buvo pastumti į Sov. Sąjungos glėbį. Kituose arabų kraštuose Nixonas buvo sutiktas nors ir ne taip iškilmingai, bet gan palankiai ir korektiškai. Tačiau visų arabų kraštų vadai prezid. Nixonui atvirai ir nedviprasmiškai įspėjo, kad taika tarp arabų ir Izraelio išsiviešpataus tik tada, kai visos jų okupuotos žemės bus grąžintos ir kai palestiniečių klausimas bus patenkinamai išspręstas. Tai gan sunkūs ateičiai palikti klausimai, kurių sprendimas pareikalaus daug kantrybės, išminties ir geros valios. Be to, prez. Nixono lankymosi proga, buvo atnaujinti ir diplomatiniai santykiai su Sirija, kurie buvo nutraukti nuo 1967 m. karo. Bendrai, prez. Nixono kelionė ir arabų kraštus buvo pozityvus žingsnis ir taikos stabilizavimą šiame rajone, arabų pasaulio pasitikėjimo Amerikai atstatymo ir Sov. Sąjungos įtakos Vid. Rytuose ir Viduržemio jūroje prislopinimo atžvilgiu.

Visai kitas reikalas buvo su kelione į Sov. Sąjungą. Dėl jos gal ir pagrįstai būkštavo kai kurie Kongreso nariai, politikai ir dalis spaudos žmonių. Mat iš tos kelionės nieko pozityvaus nebuvo tikimasi, o buvo baiminamasi, kad Nixonas, norėdamas kompensuoti už vidaus nesekmes, galėtų padaryti užsienio politikoje perdidelių nuolaidų, kaip jis jų yra padaręs 1972 m. vizito metu. Tik energin-

(Nukelta į 11 psl.)

Simo Kudirkos šeima. Iš kairės: motina Marija Šulskienė, sūnus Evaldas, žmona Genė ir dukrelė Lolytė.

Simas KUDIRKA - Amerikos Pilietis

Š. m. liepos 18 d. didžioji amerikiečių spauda įdėjo pranešimus, kad Simas Kudirka yra Amerikos pilietis. Dedamos visos pastangos, kad Simo Kudirkos motina Marija Šulskienė ir visa šeima kuo greičiau pasiektų JAV.

MES NESIGINSIM

NIXONO SUSITARIMAI MASKVOJE

P. ŽIČKUS

Prieš porą metų prezidentas Nixonas pasirašė sutartį Maskvoje, kurioje buvo numatyta, kad Amerika daugiau negamins ir nerengs naujų apsiginimo raketų ir bazių. Dabar ši sutartis pratęsta dar dešimčiai metų. Žinoma, sutartyje rusai, tur būt, pasižadėjo ir pasirašė tą patį. Tik čia yra toks skirtumas: Amerika laikosi sutarčių, o rusai nesilaiko. Patys Amerikos kongreso atstovai, o ypačingai žinių tarnyba šauktų visais balsais, jeigu Amerika nesilaikytų sutarties. Visai priešingai yra sovietų Rusijoje. Ten niekas nežinos, o jeigu ir žinos, tai nekels jokio balso jeigu jų raketų skaičius didės ir tūks tančiais. Bet pats tragiškiausias šios sutarties punktas, kad valstybė atsako gintis nuo priešo. Visai būtų suprantama, jeigu būtų susitarta negaminti puolamųjų ginklų ir tos sutarties priežiūrai būtų įvesta kontrolė. Tačiau sovietai su tokia sutartimi nesutiko, o jei ir sutiktų, tai vis tiek jos nesilaikytų. Bet tokios sutarties pasirašymas būtų lyg ir moralinis pateisinimas, kad nebus gaminama puolamieji ginklai. Sovietai puikiai žino, kad Amerika jų nepuls. Todėl jiems tokia sutartis nereikalinga. Jiems reikalinga, kad Amerika nesigintų, ypačingai, jeigu sovietai ją užpultų, kad tais apsiginimo ginklais nekeršytų. Šia pasirašyta sutartimi jie apsisaugo nuo Amerikos keršto. Be to, prieš šios sutarties yra du slapti protokolai, kurie neskelbiami. Vals tybės sekretorius Kissingeris apie juos kalbės Amerikos senato užsienio reikalų komisijoj, bet tai bus slapta. Sovietai reikalavo tų slapčių protokolų.

Nesakome, kad nereikia derėtis ir su priešais. Kada prez. Nixonas važavo į raudonąją Kiniją ir Amerikos konservatyvūs laikraščiai buvo prieš tą kelionę, jų pačių laikraščiuose įrodinėjo tos kelionės reikalingumą. Kada du priešai (šiuo kart Rusija ir Kinija) tarp savęs nesutaria, Amerika turi balansuoti tarp abiejų. Politikoje tokie ėjimai praktikuojami visais laikais. Du didieji priešai: Stalinas ir Hitleris buvo pasirašę sutartis, kiekvienas jų tikėjosi apgauti kitą ir siekti savo tikslų. Tuo pačiu, jeigu Amerika turi santykius su Rusija, kodėl neturėti su Kinija. Taip pat tada pasisakiau prieš Nixono Maskvoje pasirašytą sutartį dėl negaminimo apsiginimo ginklų...

Kalbėtis reikia. Pasaulis šiandien yra permažas, kad užsispirusiai būtų galima žaisti jo likimu. Tačiau tokios sutartys, manome, nieko gero laisvajam pasauliui neduos. Sovietai pripažįsta tik jėgą ir su ja skaitosi. Bet koks pataikavimas jiems neša tik žalą. Reikia būti stipriems ir tada be nuolaidų šnekėtis. Sovietai irgi gerai žino, kas ištiktų juos pačius, jeigu prasidėtų naujas pasaulinis karas. Bet kada kitą nuginkluos, tada ta baimė sumažės. Be to, jie ir savo namuose bei su savo artimais kai mynais turi daug problemų. Derantis be nuolaidų ir vilkinant laiką, galima būtų tikėtis ir gražesnių dienų. Bet tik nenusiginkluojant be jokios kontrolės. Sovietuose irgi yra judėjimas prieš režimą. Gal su laiku, nors ir ne taip greitai, ir ten įvyks politinis

(Nukelta į 5 psl.)

AR LAUKINĖS TAUTOS DAUGIAU VERTOS, KAIP BALTIJOS?

VIL - TIS

Pereitą dešimtmetį "didžiosios galybės" paspaudusios mažesnes Europos "galybes" pristeigė Afriką, Aziją ir kitur visą eilę nepriklausomų valstybių, valstybių, pradedant nuo turinčių keliasdešimt milijonų gyventojų (k. a. Bangladesh su 75 ml. gyventojų) ir baigiant liliputinėmis valstybėmis su keliolika tūkstančių gyventojų (kaip pvz. Swaziland). Tikrai vieno "didžiojo" žiauraus kolonisto, "raudonosios meškos" niekas nebedrįsta paspausti. Šita 20-jo amžiaus pabaia, kuri "rudojo tigro" sukanđžiota, jau buvo visai nukraujavusi, vos pugsyvvė. Bet pugalvių vakariečių vadų išgelbėta ir atpenėta, dabar jaučiasi jau taip stipri, kad tiek savo išgelbėjimams, tiek ir kitiems, rodo aštrias iltis ir nagus.

Ir kokią istorinę ironiją ir niekšybę mes lietuviai ir kitos "raudonosios meškos" pagrobto Rytų Europos tautos turime pergventi. Tuo metu, kai vienos tautos, norinčios, ar nenorinčios, galvatriuksčiais "laisvinamos", tai kitos aukštos kultūros, civilizotos tautos, turinčios daugelio šimtmečių valstybines tradicijas, ilgus amžius gyvenusias savo sukurtose nepriklausomose valstybėse, dabar atiduotos vergauti raudoniejiems kolonistams, lupantiems devynius kailius nuo savo aukų.

Kad mūsų skaitytojai galėtų geriau įsivaizduoti, kaip laukiniame krašte kuriama nepriklausoma valstybė čia paduodamas gana ryškus pavyzdys. Tai **Papuasų Naujoji Gvinėja** (Papua New Guinea).

Šis kraštas užima didesnę, rytinę pusę didžiulės salos, esančios arti Australijos šiaurinių krantų, ir keleto kitų mažesnių salų. Vakarine Naujosios Gvinėjos salos dalis (West Irian) priklauso Indonezijai. Rytinę salos dalį australai perėmė valdyti iš Didž. Britanijos 1906 m. ir iš Vokietijos po I-jo pasaulinio karo.

Australai, nebūdami iš esmės kolo nistai ir neturėdami gobšumo eksploatuoti jų valdymui atitekusį kraštą, kaip kad dar kai kurie vakariečiai ir dar tebedaro Sovietai, jiems šio skurdus laukinio krašto valdymas yra sunki našta. Jie jau seniai siekia šia atsakomybę nusikratyti. Per savo valdymo laikotarpį australai sukū šio į rytinę Naujosios Gvinėjos dalį didelius kapitalus, ir dar toliau tebekiša. Vien tik nuo II-jo pasaulinio karo pabaigos australai suteikė šiam kraštui 2,270 milijonų dolerių ekonominės paramos ir pažadėjo ir toliau šios paramos nenutraukti. Šalia to, australai čia pastatė keletą modernių kų miestų (sostinę Port Moresby, Rabaul ir kit.) su žeriniomis didžiulėmis krautuvėmis (supermarkets), pravedė, kur pajėgė, gerus kelius ir išpletojo puikų oro transportą.

Bet tai yra tik išorinis krašto fasadas, kaip amerikiečiai sako "window dressing". Jokie civilizacijos ir kultūros laimėjimai bei ekonominė pažanga krašto gyventojų masės nė kiek nepasiekė. Papuasų Naujoji Gvinėja kaip buvo prieš šimtmečius, taip ir pasiliko iki dabar kaip vienas iš pačių primityviausių kraštų pasauly. Amerikiečių žurnalistas James N. Wallace, apkeliaavęs šio krašto daugelį vietų, patiekia tokių faktų ir išpūdžių:

Papuasų Nauj. Gvinėja – tai skurdus varganas kraštas. Didelę jo dalį, pietose, sudaro sunkiai pereinamos tvankios pelkės, prisivisusios kraujo siurbikų. Šiaurėje ir vakaruose yra daug

stačių laukinių uolų ir aukštų, aštrių kalnagūbrių. Didžiausia šio krašto vertybė tai Rougainville saloj esančios didžiausios pasauly 400 milijonų vertės vario kasyklos. Iš čia per metus eksportuojama už 200 milijonų vario žaliavos.

Šis kraštas, maždaug Californijos valstijos didumo, turi apie 2,500,000 gyventojų, įskaitant ir 43 t. kst. baltųjų. Čia yra didžiausias rasių, tautų, tautelių ir genčių mišinys, kalbas net 700 atskirų kalbų bei tarmių. Didžiausia grupė, kuri vartoja tą pačią kalbą yra apie 50 tūkst. žmonių. Bet yra tarmių, kurios vartoja vos apie 100 žmo.

JAV LB GARBĖS TEISMO NUTARIMAS

J. A. V. LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS GARBĖS TEISMAS, – pirminkas Bronius Nemickas ir teisėjai Jonas Genys ir Balys Vitkus, remdamasis Garbės Teismo Taisyklių Papildymu 6-uoju straipsniu, korespondenciniu būdu svarstė Cicero Apylinės Valdybos 1974 m. sausio 30 d. raštu, pasirašytą valdybos pirminko Andriaus Juškevičiaus ir pirmojo vicepirminko Jono Švedo, išskeltus klausimus ir

NUTARĖ

1. Lietuvii Bendruomenės įstatai turi atitikti Lietuvii Chartos principus,

2. Apylinkės lietuvii registracijos technikos nustatymas nėra Garbės Teismo kompetencijos dalykas,

3. Tautinio solidarumo įnašų mokėjimas yra vienas siektinų lietuvii bendruomenės tikslų, numatytų Lietuvii Chartos,

4. Apylinkės susirinkimas, kai jame dalyvauja mažiau negu pusė registruotų lietuvii, gali svarstyti tik tuos reikalus, kurie apylinkės lietuviams yra pranešami šaukiant susirinkimą valdybos siūlomoje darbotvarkėje,

5. Apylinkės Valdybos nariai, kol nėra pasibaigusi jų dvejų metų kadencija, gali tik savo noru, o pareiškus nepasitikėjimą, turi iš valdybos pasitraukti.

MOTYVAI

1. Teismas neįžvelgia JAV Lietuvii Bendruomenės naujuosiuose įsta-

Antanas ir ponis Regiai, artimi Dariaus giminaičiai, nuoširdūs visuomenės veikėjai ir LAISVOSIOS LIETUVOS skaitytojai ir rėmėjai. Gyvena netoli Čikagos gražiausiame savo ūkyje. Daug lietuviškų organizacijų pasinaudojo jų nuoširdumu, leidžiant pabūti gražioje gamtoje.

Dariaus – Girėno 41 metų minėjimas buvo surengtas liepos 14 d. Marquette Parke prie pastatyto jiems paminklo. Garbės svečiai ant paaukštinimo. Žemiau birutietės pasirošusios padėti vainiką. Gaila, minėjimą sutrukdė staiga atžūsi audra. Nutarauka P. Maletos

nių. Čia yra vietų, kur viename slėny gyvenanti tautelė, negali susikalbėti su kitoj pusėj kalno slėny gyvenančiais žmonėmis. Šalia keleto miestų yra atokiai vienas nuo kito išmėtyti apie 14,000 kaimelių. Didžioji dalis gyventojų augina savo žemės sklypluose saldžiųjų bulves, šiek tiek kukurūzų ir kai kurie dar nupeni keletą kiaulių. Valgi kaimelių žmonės verda lauke, pastatę savo puodus ar skardines ant akmenų. Bet kai kurie ir skardinių neturi. Nes kai dėl sausros pritrukus maisto australai buvo atvežę gyventojams ryžių, tai kai kurie kaimiečiai negalėjo savo dalies sunaudoti – jie neturėjo skardinių. Vaikai laksto nuogi, o vyrai ir moterys turi žemiau pilvo pasirišę iš žolių ir lapų suraižytus sijonėlius; krūtinės visų nuogos. Galvos plaukai egzotiškai suvėlti ir papuošti stručių plunksnomis. Kariai vaikšto su šviesiu šlynu išteptais veidais, o per

(Nukelta į 10 psl.)

tuose priešiųjų Lietuvii Chartos principams. Tiesa, naujųjų įstatų dviejose vietose eina kalba apie politiką: "JAV Lietuvii Bendruomenė... organizuoja politines... institucijas" (6 str. a pastraipą) ir "LB Krašto Valdyba... organizuoja lietuvii... politinę... veiklą ir jai vadovauja" (32 str. c pastraipą). Ši įstatų naujovė, reikia manyti, yra išsąukta mūsų ndienio visuomeninio darbo rungties įkarščio. Tačiau ši naujybė anaipol nepriešingauja Lietuvii Chartos principams.

Politika yra valstybės valdymo me nas. Taigi plačiąja prasme jos apibrėžtin įeina visokiausia veikla, siekianti valdžios (galios) valstybėje ir valstybės tikslų įkūnimui pagal vienokią ar kitokią programą, grindžiama kokiais nors mąstysenos ir visuomenės politinės sąrangos dėsniais. Tokio loginio turinio politika yra galima tik savoje žemėje, kur randasi tauta, kur reikiškai skirtinga politinė mintis, formuluojausi valstybės uždavinius (tikslus), bet joku būdu ne svetur, kur nėra šių sąlygų. Mūsų sąlygomis politinės veiklos laukas yra labai mažas – jis susitraukia į laisvojo pasaulio lietuvii pastangas "padėti lietuvii tautai atgaumi laisvę ir valstybinę nepriklausomybę (įstatų 3 str. c pastraipą). Šios rūšies politikos (jei iš viso ją galima vadinti tokiu vardu), t. y. šia prasme suprastos politinės veiklos, Lietuvii Charta neužgina lietuvii bendruomenę, bet atvirksčiai – skatina "Darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoją, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę (Lietuvii Chartos 6 str. 3-čias sakiny).

Ar buvo gyvas reikalas Jungtinių Amerikos Valstybių, kur kelios lietuvių organizacijos užsiima politine veikla, kur todėl tenka vadovautis bendradarbiavimo ir talkos, bet ne rungties dėsniais, – Lietuvii Bendruomenės įstatus papildyti pretenzingomis ir kiek provokuojančiomis tariamais "politinėmis pastraipomis"? – yra jau darbo tikslingumo klausimas, kurios nepriklauso Garbės Teismui. Apie Teismo nustatymą organizacinio darbo tikslingumo atžvilgiu bus pasisakyta 2-jo klausimo motyvuose.

2. Garbės Teismo kompetenciją aiškiai aptaria įstatų 50 str., pavasdamas jam tik šiuos dalykus: a) aiškinti įstatus ir taisykles (t. y. aiškinti jų teisėtumą), b) spresti lietuvių tarpusavio nesusiipratimus, c) tvarkyti rinkimų skundus ir d) tarti kitus įstatų numatytus klausimus (jų esama berods, tik vieno, – būtent 9 str. numatyto bendruomenės teisų atėmimo). Kaip matyti įstatai Garbės Teismui, kaip teismui, ir pridera, paveda svarstyti, be lietuvių tarpusavio nesusiipratimų ir rinkimų skundų, tik bendruomenės organų veiksmų teisėtumą o tikslingumas paliekamas kitoms jos institucijoms. Taigi Garbės Teismas gali tik aiškinti teisės klausimus, pasisakyti dėl bendruomenės organų veiksmų teisėtumo, jei kas skųstųsi, bet neturi teisės priimti ir keisti teisinių nuostatų (žinoma, išskyrus bylosenos nuostatų), nei pats vykdyti jokios administracinės veiklos.

Apylinkės lietuvii registracija numatyta įstatų 83 str. g pastraipos, yra tos rūšies veikla, kurioje tikslingumas vaidina žymų vaidmenį. Todėl ir registracijos tvarkos nustatymas, yra ne Garbės Teismo, bet kitų bendruomenės organų kompetencijos dalykas. Apylinkės lietuvii registracijos tvarkai nustatyti yra kompetentinga Krašto Valdyba (įstatų 32 str. c ir f pastraipos). Ji savo 1973 m. ba-

landžio 28-29 d. sesijoje ir yra nustatiusi visą eilę būdų apylinkėms raštu, b) solidarumo įnašo mokėjimui, c) tarybos rinkimuose dalyvavimui, d) apylinkės kartotekon įrašymui, e) rinkimų metu užsiregistravimui rinkiminėje komisijoje. Žinoma, kai kurie čia minimi būdų, gali būti netikslingi: išdui nuostolingi, kaip nors neparankūs, rinkimą apsunkina, ar kuo kitu bendruomenę nelabi. Tačiau tatau yra jau nebe teisėtumo, bet tikslingumo dalykas, nepriklausas Garbės Teismo kompetencijos. Teisėtumo ryškiai stokoja tačiau vienas tarybos nustatytųjų registracijos būdų būtent – apylinkės kartotekon įrašymas. Lietuvio įrašymas apylinkės kartotekon be jo paties kokių nors būdu pareikšto noro negali sukurti jokių teisinių padarinių.

3. Lietuvii Chartos, kaip manifestinio dokumento, uždavinys yra kiek galinti iškilmingiau ir įtikinamiau išsakyti lietuvii bendruomenės pagrindinius tikslus, bet neformuluoti konkrečiais (visiškai tiksliai) teisės normas. Taip Lietuvii Charta pirmoje eilėje yra lietuvii bendruomenės pagrindinių tikslų deklaracija, bet ne veiklą tvarkančių teisės normų rinktinė. Ji priklauso deklaracinės (netobulos, be sankcijų) teisės sričiai. Kas be ko, Lietuvii Chartoje yra ir reguliuojamojo pobūdžio teisės normų. Tačiau ir jos anaipol nėra konkrečios (kartais net perdėtos, neįvykdomos): "Niekas negali būti prievartaujamas savo ryši su tautine bendruomene nutraukti" (1 str.); "Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada" (2 str.); "Lietuvis kuria lietuvišką šeimą (4 str.); "Lietuvis organizuoja ir remia spausdintą lietuvišką žodį (9 str.); "... kiekvienas lietuvis moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą" (11 str.) ir visa eilė kitų. Čia išvardintos teisinės normos yra su dideliu užsipašymu: jos rodo tik siektiną tikslą, bet praktiškai yra nepilnai (tik iš dalies) įvykdomos. Gyvenimo patirtis byloja: kur užsipašom ten paprastai esama ir nuolaidų. Kaip lietuvis, vedęs lenkę, ar lietuvis ištejęsi už žydo, santuokos faktas dar nepraranda lietuviškumo, taip pat ir lietuvis, nesumokėjęs "nuolatinio tautinio solidarumo įnašo", dar ne-nutraukia savo ryšio su lietuviška bendruomene ir nenustoja bendruomenės teisii, numatytų įstatų 7 str., jei jis yra nustatyta tvarka apylinkėje je registruotas. Tautinio solidarumo įnašų nuolatini mokėjimas yra vienas iš nuolat siektinų, bet praktiškai niekadous pilnai nepasiekiamų Lietuvii Chartos skelbiamų lietuvii bendruomenės tikslų.

4. Iš naujųjų įstatų kažin kaip yra iškritusi apylinkės susirinkimo (taip

pat ir apygardos suvažiavimo) kvorumo aptartis. Ši įstatų klaida jau imė reikštis apylinkėse. Vėliau, kai apygardos pradės šaukti savo suvažiavimus, ji ir ten ims kelti rūpesčio. Kvorumo aptartis yra organizuoto jungtinio būtinis teisinis pagrindas. Todėl Teismas, turėdamas galvoje būtiną kvorumo reikalingumą, ir remdamasis analogija (įstatų 23 str.) nustatyto LB Tarybos sesijų kvorumų), mano, kad ši naujųjų įstatų spraga turėtų būti užkišta, pasikliaujant istorine jų interpretacija, senųjų įstatų numatytomis apylinkės susirinkimo (Sen. įst. 13 str.) ir apygardos suvažiavimo (Sen. įst. 28 str.) kvorumų aptartimis.

5. Naujieji įstatai (76 str. a pastraipa), siekdami daugiau vientisybės skyriaus valdyboje, nustato, kad kasmet pusė apylinkės valdybos narių būtų renkami dviejų metų kadencijai, bet nenumato kaip bus vykdomi rinkimai pereinamuoju metu. Turėjo būti numatyta, kad pirmaisiais metais sudarant apylinkės valdybą, pusė jos narių bus renkami tik vienerių metų kadencijai. Nesant tokio nuostato pačiuose įstatuose, visi valdybos nariai yra išrinkti dviejų metų kadencijai, nes skyriaus susirinkimas, neturėdamas tam teisėto pagrindo, negali dalies valdybos narių teisii pats sušaurinti.

Siekiant kaip nors prisitaikinti prie naujųjų įstatų raidės pereinamuoju metu, galima naudotis vienu tokių būdų:

a) po vienerių metų pusei skyriaus valdybos narių pasitraukti, kad susirinkimas galėtų jų vieton išrinkti kitus ar perrinkti tuos pačius asmenis

b) burtu keliu lemti, kas po vienerių metų turi išeiti iš skyriaus valdybos,

c) pareikšti nepasitikėjimą pusei skyriaus valdybos narių, pasirėmus 82 str. nuostatais, jei nė vienu pirmųjų dviejų būdų negalima reikalo išrišti,

d) po vienerių metų, pasirėmus įstatų 84 str., papildomai pririnkti dar kitą tiek valdybos narių.

Tačiau paskutiniai du prie įstatų raidės prisitaikymo būdai (c ir d) nėra teiktini naudotis, nes tokiu atveju nepasitikėjimo pagrindas būtų tik formalinis (dirbtinis, netikras), o papildomas valdybos narių pririnkimas galėtų be jokio reikalo išplėsti apylinkės valdybą ir kartais net apskunkinti jos darbą.

Pasirašė: Br. Nemickas, 1974. V. 8 B. Vitkus, 74. V. 20.

Pritariu nutarimams (1), (3), (4) ir (5). Laikau, kad teisinga Apylinkės narių registracijos pavedimas yra LB Garbės Teismo interesų ribose. J. Genys, 1974. V. 28 d.

LB Garbės Teismo Nutarimus Liečiant

JAV Lietuvii Bendruomenės Garbės Teismo nutarimai liečiantys LB reikalus spaudoje jau buvo paskelbti. Kreiptis į Garbės Teismą aiškintis atskirus LB įstatų paragrafus vertė įstatuose neaiškumai ir iš to išplaukianti nevienoda įstatų interpretacija. Nors įstatų aiškinimosi klausimą Garbės Teisme kėlė Cicero apylinkės valdybos nariai, tačiau Garbės Teismo nutarimai tinka ir Marquette Parko apylinkė. Kaip žinome šiose dviejose apylinkėse veikla po dvi apylinkės valdybas. Bet Garbės Teismo nutarimuose kartu neatpausdinti įstatų paragrafai išsąukia nutarimus. Nevisi skaitytojai susipažinę su LB įstatais, todėl būtų buvę pravartu, kartu su nutarimais atpausdinti ir įstatų paragrafus.

Marquette Parko naujos valdybos pirminko Vlado Velžos paskelbtas biuletenis sudaro šiojį tokių vaizdą, kad nežiūrint GT nutarimų, įstatai vistiek savaip interpretuojami, teisinant savo ir kitų naujos valdybos asmenų buvimą valdyboje. Todėl reikia prisiminti ir triukšmingą Marquette Parko apylinkės susirinkimą ir jo įvykius derinti su GT nutarimais ir įstatais.

G. Teismo nutarime 4 punkte sako: "Apylinkės susirinkimas, kai jame dalyvauja mažiau negu pusė registruotų lietuvii, gali svarstyti tik tuos reikalus, kurie apylinkės lietuviams yra pranešami šaukiant susirinkimą valdybos siūlomoje darbotvarkėje".

Marquette Parko susirinkimas, kuriame buvo renkama nauja valdyba ir atstovai į apygardos suvažiavimą, su šiuo GT nutarimu yra prasiilenkęs, nes darbotvarkę keitė. Susirinkime dalyvavo tik dešimtdalis apylinkėje registruotų narių (apylinkėje registruotų yra 2000, o susirinkime dalyvavo 200). Dar toliau, protestuodami prieš įstatų nesilaikymą pusė

susirinkusių iš salės išėjo. Taigi liko tik penktadalis apylinkėje registruotų narių, jie keitė iš anksto paskelbtą darbotvarkę, rinko valdybą ir kontrolės komisiją. Iš anksto paskelbtoje darbotvarkėje aiškiai buvo pasakyta, kad bus renkama pusė valdybos narių. Įstatų 76 paragrafe aiškiai pasakyta, apylinkės susirinkimas "a. kasmet renka pusę Apylinkės Valdybos narių dviejų metų terminui, b. renka trijų narių Apylinkės Kontrolės Komisiją dviejų metų terminui".

G. Teismo nutarimo 5 punkte sako: "Apylinkės valdybos nariai, kol nėra pasibaigusi jų dvejų metų kadencija, gali tik patys savo noru, o pareikšti nepasitikėjimą, turi iš valdybos pasitraukti".

Čia G. Teismas nepamindamas įstatų paragrafo liečiančio valdybai nepasitikėjimo pareiškimą sukėlė neaiškumą, nes nevisi žino ką sako įstatai. Nepasitikėjimo pareiškimui įstatuose numatyta procedūra. Įstatų 82 paragrafas sako: "Apylinkės Susirinkimas gali išreikšti nepasitikėjimą bet kuriam Apylinkės Valdybos nariui dviejų trečdalių balsų dauguma. Valdybos narys, kuriam išreikštas nepasitikėjimas, iš valdybos pasitraukia". Suprantama, kad tas pats paragrafas galioja ir Kontrolės Komisijai.

Šie faktai aiškiai rodo, kokiame vietoje stovi VL Velžos vadovaujamos apylinkės valdybos teisėtumo klausimas.

Apskritai džiugu, kad G. Teismas atydziai į reikalus žiūri, bet sprendimuose reikėtų pacituoti ir ką sako įstatai, tuomet kiekvienam LB nariui būtų aiškiau. Garbės Teismo sprendimus reikia vykdyti ir Bendruomenėje sukelta suirutė atstatyti.

K. J.

Laisvoji Lietuva

2618 WEST 71 st STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Second class Postage paid at Chicago, Illinois, Published by-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association.

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Redaguoja Redakcinė Kolegija: K. Dirkis, St. Jakubickas, J. Juodis, J. Miškinis, O. Oželis, A. Rimas, K. Rūkas, V. Semaška, K. Tautkus, J. Virbalis ir P. Žičkus. Įgaliotas leidėjas ir Kolegijos Pirmininkas V. Šimkus.

Įvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi. Gražinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p.p. Ketvirtadieniais nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p.p. Prenumarata metams 6 dol. Atskiras nr. 30 ct. Subscription per year 6 dol. 30 ct. per copy.

MES GINAME TEISĘ, MORALĘ IR TAUTOS INTERESĄ

Kai kas iš mūsų lietuvių daro mums priekaištą, kad mes savo redakciniame straipsnyje "Kai Dievas nori mubausti...", paskelbtame "Laisvosios Lietuvos" pirmesnėse dviejose laidose, "puolame Bendruomenę".

Iš tikrųjų gi mes tuo straipsniu, lygiai kaip ir kitais panašiais savo redakciniais straipsniais, ne puolame, o giname Bendruomenę nuo jos faktinių (teisėtų, ar tik teisėtais save belaukančių) vadų politikos, kuri jai kenkia, o pastaruoju metu net gresia jai visiško jos nugriovimo pavojumi.

KODĖL MES GINAME BENDRUOMENĘ NUO JOS SUGRIUVIMO PAVOJAUS ?

Todėl, kad mes mylime ją, kad ją didžiai vertiname, kaip lietuviybės išlaikymo išeivijoje veiksnį, net ir kaip Lietuvos laisvinimo veiksnį, besireiškiantį savo kompetencijos ribose, derinantį savo veiksmus su kitais Lietuvos laisvinimo veiksniais.

KĄ DAROME MES, PASTEBĖJĘ BENDRUOMENĖS GYVENIME NEIGIAMYBES ?

Mes darome tai, ką turi daryti kiekvienas idėjinis lietuvių laikraštis: keliame tas neigiamybes aiškstėn, kad jos būtų pašalintos ir kad Bendruomenei jos nekenktų.

Į KĄ DAUGIAUSIA MES KREIPIAME DĖMESĮ, SIEKdami SUSTIPRINTI MŪSŲ BENDRUOMENĘ ?

Mes kreipiame daugiausia savo dėmesį į tai, kad Bendruomenėje viešpatautų teisė, moralė ir kad visa jos veikla derintųsi su teisingai suprastu mūsų tautos interesu.

Todėl mes, vadovaujamiesi savo sąžine, ir kovojame daugiausia su tuo, kas nesiderina su teise, moralė ir su teisingai suprantamu tautos interesu. Kovojame su visais, kurie tik savo netinkamais ar neleistiniais veiksmais Bendruomenei kenkia, neišskiriant nei jos vadovų, teisėtai išrinktų ar kitaip į jos vadovaujamąsias vietas patekusių, tik faktinių jos vadų, kurie irgi savo veiksmus turi derinti su teise, moralė ir su teisingai suprastu tautos interesu. Mes visuomet savo vedamuosiuose pasisakome už Bendruomenės vienybę ir kovojame su tuo, kas gresia pavojumi Bendruomenei susiskaldyti ir tuo pačiu sužlugti, pavirsti griuvusių krūva.

KAS DAUGIAUSIA SUKĖLĖ MUMS RŪPESČIO DĖL BENDRUOMENĖS TOLESNIO IŠLIKIMO ?

Tai Bendruomenėje pasireiškęs jos vadovaujančiųjų organų, sudarytų daugiausia, tik vienos grupės asmenų (frontininkų), nesiskaitymas bendruomenėje veikloje su teise, moralė ir su teisingai suprastu tautos interesu.

Nesiskaitymas su teise labai ryškiai pasirodė, pvz., PLB Seimo atstovų ir JAV LB Tarybos narių rinkimuose, vykusiuose pereinamųjų gegužės mėnesį, įvairiomis tų rinkimų manipuliacijomis ir rinkėjų valios iškreipimu, jos klatojimu, kas irgi nesiderina nei su moralė.

Nesiskaitymas su moralė pasireiškė irgi Bendruomenės apylinkėse, pvz., Chicagos Marquette Parko ir Cicero - tai pačiose didžiausiose JAV LB apylinkėse, kur, Bendruomenės dabartinių vadų pritarimu, dalis jų narių, naudodami prieš kitą narių grupę smurtą, išsirinko, nesuderinamai su teise, su naujas apylinkės valdybas ir tuo būdu suskaldė tas apylinkes į du tarp savęs bekovojančius frontus. Kad tos naujos valdybos išrinktos ne teisėtai, tą konstatavo ir PLB Garbės Teismas. Todėl nedori, su moralė nesideriną veiksmas buvo kartu ir neteisės veiksmas.

Nesiskaitymas su tautos interesu reiškiasi Bendruomenėje tuo, kad Bendruomenę faktiškai valdantieji organai, jos vadovaujantieji veikėjai su jų pritarėjais ir sekėjais žaidžia pavojingą, tautai didžiai žalingą chruščiovine taikingosios koegzistencijos su "LTSR", su neva "su Lietuva", "su kraštu", o faktiškai tai su okupantu idėja, kad jie ne tik nekovoja su ta idėja, bet dar faktiškai ją skatina vykdyti ir patys vykdo (pvz., JAV LB Švietimo Taryba tą daro brukdama per jėgą lituanistinėms mokykloms jos suikimu S. Jonynienės paruoštą ir LF lėšomis išleistą skaitinių knygą su agitropinės propagandos nuotraukomis ir piešiniais). Ši skirtinga mūsų Bendruomenės narių pažiūra į chruščiovinę koegzistenciją, ypač gi Bendruomenės vadovų puoselėjimas tos koegzistencijos idėjos daugiausia ir privėdė prie Bendruomenės susiskaldymo, kuris prasidėjo didžiausioje JAV LB apylinkėje - tai Chicagos Marquette Parko Apylinkėje, šių metų Verbų Sekmadienį įvykus joje skilimui, vad. koegzistencininkams išsirenkant naują apylinkės valdybą.

" VERBŲ SEKMADIENIO TRAGEDIJA "

Šia antrašte 74. V. 16, Nr. 10 "Laisvoje Lietuvoje" buvo paskelbtas mūsų bendradarbio R. Rūdyno (vieno iš žymiųjų mūsų Bendruomenės veikėjų) straipsnis, kur buvo atkreiptas mūsų Bendruomenės vadovų dėmesys į tą tragišką Bendruomenės gyvenime įvykį, į prasidėjusį Bendruomenės totališko sugriuvimo ir griuvėsiais pavirtimo procesą.

KĄ DARĖ BENDRUOMENĖS VADAIS BESIDEDĄ ASMENYS, PER TRUMPĄ SAVO "VADOVAVIMO" LAIKĄ PRIVEDE BENDRUOMENĘ PRIE JOS TOTALIŠKO SUGRIUVIMO PAVOJAUS ?

Vietoje ėmėsi būdų ir priemonių tą Bendruomenės sugriuvimo procesą sustabdyti, jie didžiausia neapykanta puola spaudoje (savo bendrame straipsnyje ar kaltinime) mūsų geriausias valios ir geriausių tikslų bendradarbių K. Rūdyno dėl jo išpėjimo tų vadų Bendruomenės sugriuvimo pavojumi. Jie puola ir mūsų "Laisvąją Lietuvą" dėl to juos išpėjančio straipsnio paskelbimo ir dėl kitų mūsų straipsnių, kur mes nurodome jiems jų teises, dorines ir kitas klaidas. Jie mus niekina, ižeidinėja, mėtosi sarkazmais, neteikę savo dorinės atsakomybės jausmo. Savo straipsnyje prirašę visokių nonsensų ir sau prieštaravimų parodė savo lėkštą galvosena ir absoliutinį negebėjimą vesti diskusijas iš esmės, rimtai, siekiant išsiaiškinti tiesą. Jie išdidžiai ir mus paniekinančiai atsako, kad su mumis daugiau nesiginčysią, į jokią diskusiją nesileisią. ... Taip, matot, jiems "rūpi" išsiaiškinti tiesą !

Marijus B L Y N A S

LIETUVOS ELEKTRIFIKACIJA

Šią temą ypatingai stropiai naudojo sovietai savo propagandai. Jie kaltino Nepriklausomą Lietuvą, kad jos laikais nebuvo pastatyta nei viena didelė hidroelektros jėgainė. Tuo pačiu jie gyrėsi ir rašinėjo laikraščiuose ir knygose apie būsimus Lietuvos elektrifikacijos projektus. Laikė 1946-1957 metų tuo klausimu buvę atsakančiais daug prirašytą, prisigirtą. Turėjo būti pastatyta visa eilė užtvankų, vandens jėgainių, ant Nemuno ir Neris upių ir tuo būdu dar atidarytas vandens kelias: Nemunu - iki Gardino, Nerimi - iki Vilniaus.

Jau lenkai, prieš karą, buvo pradėję ant Neris upės, netoli Vilniaus, prie Turniškių statyti didelę hidroelektrinę stotį. Lietuvai atgavus Vilnių (ir dalį Rytų Lietuvos), 1939 m. šis projektas buvo tikrinamas ir numatomas įgyvendinti - tuo aprūpinti sostinę Vilnių pigia elektros energija. Paruošiamieji darbai buvo pradėti. Deja, karas, sovietų bei vokiečių okupacijos neleido šio plano įvykdyti.

Sovietinių rusų okupuotoje Lietuvoje lietuviai norėjo praversti hidroelektros stotį pastatyti, kuris būtų naudingas visai Lietuvai. Visiems tais planais buvo giriamasi. Toks amerikoniškas "draugas" Antanas Bimba, tuoj po karo aplankęs Lietuvą, 1946 m. išleido Brooklyne, New Yorke, knygą "Prisikėlusią Lietuvai" (Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros leidinys Nr. 53). Šioje sovietinės propagandos knygoje, kuri, kaip aiškiai matosi iš teksto, yra tikrumoje parašyta sovietinių-komunistinių propagandistų, taip rašoma apie Turniškių jėgainę:

"... Pirmoji stambi hidroelektrinė Lietuvoje išdygs ant Neris, aukščiau Vilniaus, ties Turniškių kaimu. Jau užbaigti tyrinėjimo darbai. Pradėtas hidroelektrinės projektavimas. Ši didžiulė jėgainė bus statoma dalimi, iki 1950 metų bus paleistos į darbą pirmosios dvi elektrinės dalys..."

Taip rašė "draugas" Bimba 1946 metais! Turniškių jėgainė iki šiol dar nepastatyta... Didieji broliai rusai nutarė kitaip...

1957 metais, Lietuvoje... Mokslų Akademija išleido knygą "LIETUVOS TSR EKONOMINĖ GEOGRAFIJA" (Valstybinės Politinės ir Mokslinės Literatūros Leidyklos leidinys - Vilniuje). Toje studijoje yra plačiau rašoma apie "būsimą" Lietuvos elektrifikaciją:

"... Pastaruoju metu daug dėmesio kreipiama į Lietuvos upių energiją..."

... Lietuvos... hidroenergijos išteklių sudaro apie 600,000 kW, kurie pilnai išnaudojami duotų daugiau kaip 3 mlrd. kWh elektros energijos per metus. Daugiausia hidroenergijos tenka Nemunui su jo intaku Nerimi - apie 85%.

Ant Nemuno... numatoma pastatyti 5 (pirmoji iš jų - Kauno HES jau statoma) ir ant Neris HES bendro 500,000 kW pajėgumo. Tos hidroelektrinės ateityje sudarys pagrindinius respublikos elektros energijos gamybos mazgus... (Žiūr. 142 psl.).

... Pastačius visas užprojektuotąsias elektrines ant Nemuno, visa upė taps laivuojama. Be to, laivybei tiks ir svarbiausieji Nemuno intakai... (222 psl.).

... Pastačius hidrostočių kaskadą, Neris pasidarys visiškai tinkama laivybai ir Lietuvos sostinę sujungs su Baltijos jūra... (244 psl.).

... Ateityje numatoma Jonavoje pastatyti stambią hidroelektros stotį ant Neris upės... (306 psl.).

... Didelės įtakos Jurbarkui turės numatoma pastatyti ant Nemuno Žemaičio miesto stambi hidroelektrinė." (382 psl.).

Labai gražūs projektai, pilni pasigyrimo bei patoso... Kas gi buvo per sekančius 17 metų padaryta? Iki 1974 metų buvo pastatyta tik viena didelė jėgainė prie Kauno ant Nemuno. Kauno jėgainė buvo tiek išreklamauta, jog net susidariusi ežerėlį pavadinu "Kauno Jūra"... Tikrai neseniai

KĄ TURĖJOME MES DARYTI IR KĄ MES PADARĖME ?

Mes turėjome tiems mūsų niekintojams ir be jokių kaltės įrodymų mūsų kaltintojams atsakyti ir parodyti tikrąją tiesą bei jų bendro straipsnio - kaltinimo mums klaidas.

Tą mes ir padarėme savo, rodos, motyvuotu atsakymu jiems iš esmės. To reikalavo iš mūsų pareiga ginti nuo jų Bendruomenę, pareiga ginti teisę, moralę ir taip pat savo garbę, mūsų "Laisvosios Lietuvos" ir kartu jos atstovaujamo Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio garbę.

Mes visuomet giname ir ateityje ginsime savo spaudos organe "Laisvojoje Lietuvoje" ne tik pačių savo paliestųjų garbę, bet ypač gi teisę, moralę ir tautos interesą.

L. A. S. Adelaidės skyriaus valdyba, Australijoje. Iš kairės: skyriaus sekretorius - P. Šatkus, pirmininkas - S. Guščia ir išdininkas - V. Stalba.

užtvankos sudarytam vandens plotui buvo duotas tinkamesnis vardas - "Kauno Marios"...

Deja, visas tuo ir baigėsi! Sovietai įsigilinę į dalykų esmę suprato, jog elektros jėgainės padarytų jų okupuotą Lietuvą dalinai ekonomiškai "nepriklausoma". Visi hidroenergijos planai liko sustabdyti ir pakeisti. Sovietiniai rusai nusprendė, kad jiems bus daug parankiau turėti visą Lietuvos pramonę 100% savo kontrole. Įsakytą statyti ne hidroelektrines, bet šiluminės jėgainės (1960m) Pastatyta didžiulė elektros stotis - fabrikas Elektrėnuose (1961-1963m.) Jis gauna kurą-dujas iš sovietinės Ukrainos...

Rusai, užsukę dujų vamzdžių čiaupą, iš karto gali sustabdyti didesnę dalį Lietuvos pramonės imonių...

Jei hidroelektrinės jėgainės padarytų Lietuvą bent elektros energija nepriklausoma nuo rusų imperijos, tai šiluminės, Ukrainos dujomis maitinamos, elektros stotys šią "problema" iš karto išsprędė sovietinių imperialistų naudai.

Aišku, okupuotoje Lietuvoje apie tą nekalbama, tiktai aiškinama jog "šiluminės" pigiau kainuojančios ir daug "geresnės".

Lietuvos upių energija, net praėjus beveik 30 metų nuo jos okupavimo ir sovietinio valdymo, lieka neišnaudota!!! Kelių mažesnių stotelių pastatymas esmės nepakeičia! Kauno hidroelektrinė liko vienintelis sovietinių pataikautojų pasigyrimo objektas...

* * *

IŠ HOT SPRINGS Ark. PADANGĖS

Hot Springs, Ark., L. A. S. vietos skyriaus narių stalas, dalyvavę bendroje varduvininkų gegužinėje. Iš kairės: agron. T. Dambrauskas, A. Kruklys, P. Stakauskas, Stalo dešinėje, iš kairės: B. Mažeika, Z. Slivinskis (svečias iš Palos Heights), E. Mažeikienė, B. Užemis, V. Bagdanavičienė ir J. Bagdanavičius. Nuotrauka J. Kezio

Čia, nuolat gausėjant lietuvių kolonijai, vis dažniau pasireiškia lietuviai savo veikla vietos gyventojų tarpe. Vietinius gyventojus labiausia stebina tas, kad lietuviai išlaiko savo nuolatinę radijo programą. Ją išlaiko išsisteigęs lietuvių radijo klubas, pavadintas "Laisvės Varpai". Šis klubas narių ir rėmėjų remiamas aukomis, transliuoja programą kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį 12 val. dienos metu. Transliacija girdima pusę valandos laiko ilgąja

AM buota 590 Kc ir trumpa FM bangą 95,7 Mc. Šiam klubui sekmingai vadovauja pirmininkas agronomas T. Dambrauskas, sekretorė - E. Užemienė ir išdininkas A. Kruklys. Pusvalandžio programa nuolat plečiama ir tobulinama.

Šių metų birželio 30 d. buvo surengta, jau virtusia tradiciniu parengimu, gegužinė State Parke prie Ouachita ežero. Tą dieną gegužinę rengia kasmet vietos lietuviai: Jonai, Antanai, Vladi, Emilijos, Petrai ir Povilai savo vardadienio dienos progai bendrai susijungę. Šis parengimas - gegužinė, gausi svečiais, praėjo labai sekmingai ir darniai besivaišinant ponų skoningai pagamintais skumynais, kepsniais ir gaivinančiais šaltais atšigėrimais.

Pabaigoje svečiai ir varduvininkai skirstėsi į namus linksmiai nusiteikę ir būdami giliai dėkingi ponoms už puikų vaišių paruošimą bei patiekimą svečiams.

ps.

Vilniečių Sąskrydis Paris miest. Ont. Canada

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos, Kanados Krašto skyrių atstovų sąskrydis, įvykusių š. m. birželio 22 d., Česnulių sodyboje, Paris mieste, Ont., dalyviai.

Kanados Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Valdybos iniciatyva buvo sukvietas skyrių atstovų suvažiavimas š. m. birželio 22 d. Česnulių sodyboje, Paris mieste, Ont., dalyviai. Dalyvavo nemažas skaičius vilniečių iš Delhi, Hamiltono, Londono, Niagara Falls, Ottawos, St. Catharines ir Toronto skyrių. Į sąskrydį atvyko ir trys Centro Valdybos nariai: iš Detroito - pirmininkas K. Veikutis, Kultūrinis reikalų atstovė E. Bulotienė ir Finansų reikalų vedėjas Vyt. Gurka.

Sąskrydį atidarė Kanados Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos valdybos pareigas einęs B. Saplys (Toronto), pakviesdamas į prezidiumą Dr. P. Ancevičienę (Ottawa) pirmininkauti,

o J. Dilį (St. Catharines) - sekretoriauti.

Dienotvarkėje buvo išsamiai svarstyti šie klausimai: Lietuvos etnografinės sienos, Algirdo Gustaičio parengto žemėlapis ir prie jo priedų išleidimas, lietuviškų pamaldų klausimas lietuviškose vietovėse, priskirtose šiuo metu prie Lenkijos ir Vilniaus Krašto archyvinės medžiagos rinkimas.

Buvo nutarta, kad Kanados Krašto valdybos pareigas, kas dveji metai rotaciniu būdu, eis visi Kanados skyriai iš eilės. Tuo būdu šias pareigas šiuo metu iš Toronto skyriaus perėmė St. Catharines skyrius.

Praeitų metų veikla: Lietuvos sos

nėjimo auksiniai ženklukai ir P. Česnulių, buvusio lenkų politinio kalinio, atsiminimų knyga "Nužmogintieji" jau baigiama išplatinti.

Posėdžiui pasibaigus, dar ilgai sąskrydžio dalyviai gvilveno dienotvarkėje iškeltus klausimus prie namuose pagamintų užkandžių ir lauke iškėtų kepsnių.

Cia tik trumpai paminėjome tą sąskrydį ir dienotvarkę. Manom, kad Kanados ar Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Centro valdyba šių metų veiklos gaires plačiau ir išsamiau aprašys sekančiuose numeruose.

Visiems dalyviams širdingai dėkome už įspūdingą dieną, o pravažiuijančius vilniečius maloniai kviečiam visada mus aplankyti ir nakvynę apsisotinti. Mūsų adresas: 70 Main St., Paris, Ont., Canada, telefonas - 442 - 4137 (area code 519).

Dienos metu - 442-2433 (Paris Public Library). Paris miestelis yra tarp Londono ir Branfordo ant kelio nr. 2 (number 2 Hwy.)

Iki malonaus pasimatymo.

Angėlė ir Petras Česnuliai

ATSISVEIKINIMAS SU a.a.Povilu DIRKIUI

Š. m. liepos 9 d., 8 val. vak., Mazeika-Evans koplyčioje įvyko atsisveikinimas su a.a. Povilu Dirkiu. Velionį atsisveikino jo kolegos, artimieji ir daugybė Chicago lietuvių. Jautriais atsisveikinimo žodžiais su numo, dukrai ir kitiems giminėms užuojautos pareiškė: Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio - V. Šimkus, Buv. Lietuvos Policijos Tarn. Klubo "Krivulės" - Algirdas Reivytis, Sąjungos RAMOVĖ - J. Tamulis, Lietuvos Vyčiai - Ignas Sakalas, Lietuvių Žurnalistų Sąjungos - J. Janušaitis, Lietuvių Istorijos Draugijos - J. Kaunas, Parevežėčių Klubo - Ostrauskas, Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos - V. Šimkus, BALFO - J. Mackevičius ir giminė - Vyt. Volertas.

Kadangi visuose kalbuose buvo prisiminta velionio Povilo darbštumas ir jo ištikimybė Lietuvai, todėl dedama tik viena Ignas Sakalo - Vyčių vardu - pasakyta kalba.

"Jei po amžių kada skaudūs pamišiai nukris
Ir vaikams užtekės nusiblaivęs dangus,
Mūsų kovos ir kančios, be ryto nakties
Ar jiems besuprantamos bus.

Šitaip atrodo Kanados miškuose bankas. Įdomu kaip ilgai toks bankas išsilaikytų J.A.V. ?
Nuotrauka P. Maletos

TVERAS - JEWELRY

DEIMANTAI, ŽIEDAI,
LAIKRODŽIAI IR KITOS
BRANGENYBĖS
2646 West 69th St., Chicago,
Ill. 60629, Tel. RE 7-1941

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

Naujoje - vietoje
2618 West 71st St., Chicago,
Ill. 60629
Tel. 737 - 5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais

Mūsų mielam nariui

A. A.

Povilui DIRKIUI

mirus, jo sūnams: JAUNIUI PETRUI, KESTUČIUI, VYTENIUI, dukrai Saulei MICHELS su šeimomis, broliams ALFONSUI ir KOSTUI okup. Lietuvoje reiškiamė gilią užuojautą.

V. Kr. L. S-gos Čikagos Skyriaus
Valdyba ir nariai

Šitie didžiojo poeto ir Lietuvos laisvės pranašo Maironio žodžiai "Pavasario Balsuose" tinka kiekvienam lietuviui veikėjui, ar jis bus Lietuvoje ar Amerikoje, ar kitam kuriam laisvam krašte, kurį kaip spaudoj matome ir girdime taip dažnai ir visai netikėtai tytomis keliauja į anapus, tai yra į amžinąsias.

Ir šį vakarą susirinkome čia taip pat atsisveikinti vieną tokių veikėjų išvykstantį į amžinąsias.

Velionis buvo gimęs Lietuvoje, kada ji dar buvo suspausta dvigalvio erelio sparnais, ir subrendo į vyrus tuo metu, kai po I-jo Pasaulinio karo Lietuva pasiryžo paskelbti pasauliui, kad ji yra laisva ir nepriklausoma valstybė, bet tuo pačiu laikotarpiu pajuto, kad yra apsupta priešų iš trijų pusių: vokiečių, lenkų ir tų pačių rusų. Sunku net suprasti, kokio ryžto ir pastangų reikėjo Lietuvai tiems priešams pasipriešinti. Visų pirma organizuoti partizanai, kurie buvo šaukiami išaugti, o iš šių susiformavo kariuomenės pulkai. Reikėjo ne tik organizatorių, bet ir vadų. Vieną tokių organizatorių ir vadų šiandien atsisveikiname. Heroiškos laisvos Lietuvos didžiavųjų pastangos tik laikinai buvo sutraukusios tautos nelaimės reizių. Hordos aziatų palaužė laisvos tautos galią ir daugumą jos vadų, kad netaptų vietoj sunaikinti arba Sibiran išgabenti, atsidūrė tremtyje. Jų tarpe buvo ir velionis Povilas Dirkis.

Išikūres Chicagoj velionis nesirūpino dileriais apželti. Žinodamas Lietuvos nelaimę jis stengėsi jai padėti darbu, veikimu. Organizavo buvusius Lietuvos milicininkus, policininkus, padėjo šauliams, kurie, kaip žinome, išaugo, iškerėjo į gražiausius išeivijos

žiedą. Bendradarbiavo patriotinėje spaudoje ir yra surinkęs daug medžiagos apie prof. A. Voldemarą ir jo politinį bei visuomeninį gyvenimą pirmaisiais laisvos Lietuvos metais.

Į Lietuvos Vyčių organizaciją velionis atėjo kaip neeilinis narys. Matydamas, kaip toji katalikiškoji jaunimo organizacija savo šūkiu Dievui ir

tėvynei Lietuvai darniai veikia, atėjo jai tame veikime talkinti. Būdamas jau senesnio amžiaus ir jausdamas netinkamą maišytis jaunųjų tarpe, jis įstojo į sendraugių gretas. Čia jis buvo ne tik nuolatinis Vyčių bendradarbis spaudoje, bet ir sendraugių susirinkimuose paskaitininkas įvairiomis temomis. Nėra Lietuvos istorijos didesnio įvykio, kuriam skaidriau nušviesti nebūtų parašęs paskaitos. Nėra praleidęs žymesnės religinės šventės, arba žymesnio šventojo, kad nebūtų išryškines jos kilmę ir prasmę. Jo paskaitos buvo paruoštos paprasta, visiems suprantama kalba.

Brangus lietuvi ir vyčių nary, žemiškąjį gyvenimą pradėjęs Džukijos krašte, Lietuvai pražudęs laisvę ir nepriklausomybę, tu stojai į jos sąrgus, kad priešai to žiedo nepalaužtų. Organizavai partizanus, vadovavai šaulių būrlams, pagaliau, savanoriu stojai į Lietuvos kariuomenę. Buvai sužeistas, buvai patekęs į priešų nelaisvę iš kurios laimingai išėjai. Už savo drąsą, narsą ir pasižymėjimus, Lietuvos vyriausybė ir Lietuvos šauliai tave apdovanojo ordiniais. Nelikai neįvertintas ir Lietuvos Vyčių organizacijos, kuri už nuopelnus spaudoje tave yra pakėlus į trečiąją narių laipsnį... Šiandien tu apleidi mus, išeini nirvanon. Organizacijos vardu tardamas paskutinį Sudiev, ant tavo nustojusios plakti širdies uždedu nevystantį dvasinį vainiką.

CONTINENTAL RESTAURANT Genovaitė ir Jonas Malioriai

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS
NAME GAMINTAS MAISTAS
Greitas ir mandagus patarnavimas

3139 So. Halsted Str., Chicago, Ill. 60609 . Tel. 842-9559

DURYS - LANGAI

Įvairių spalvų ir kainų. Geležies turekliai ir "aluminium siding". Naujausi baltos emalio ir "stainless steel" žieminiai langai.
ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters)
vanden nubėgimui. Nerūdija ir nereikia dažyti.
TVOROS - STOGELIAI įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS
TEL. - PR 8 - 2781

A & L INSURANCE AGENCY Income taxes
Real Estate - mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
60609 . Telef. Nr. 523 - 8775 Notariatas

SAVININKAS Aleksas LAURAITIS
Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis,
ligoninių, nenutraukiamų pajamų, automobilų vairuotojams nuo 16
iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.
PILDOME INKOMTAKSU blankus

1974 Plymouth, Duster

ONLY \$2511

BALZEKAS MOTORS

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL

4030 ARCHER AVENUE

STATION WAGONS PHONE VI 7-1515

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki sustėvėjimo. Ratlankiai (Wheels)

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro reguliavimas (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th St., Chicago, Illinois, 60629.
Telef. GROvehill 6-7777. Val. kasdien 7 v.r.
- 7 val. vak., šešt. 7 v.r. - 3 v.p.p. Sekmadienį
- uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas Mikas ČESAS

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
- TEVAS IR SŪNUS -

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1215
2814 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, ILL. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4948 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YARDS 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Padarytas Nepakeičiamas Posūkis

JUOSTELIŲ NUORAŠAI IŠLEISTI ATSKIRU LEIDINIŲ

B. JABLONSKIS

Sudarkyta, iškraipyta ir susukta Watergate raidos istorija išvydo dienų šviesą ir prieinama dažnam skaitytojui. Pasikalbėjimų nuorašai ir išrašai perduoti kongreso komitetui. Šis leidinys turi 1250 puslapių, kurie atskleidžia prez. Nixono pasikalbėjimus. Bet kyla klausimas, ar ši knyga pilnai atidengė įvykių vystymąsi, ar ji tik daugiau įvėlė prezidentą į pakaltinimo procesą?

Copley News Washingtono įstaigos vedėjas James Cary samprotauja, kad toks žingsnis labiau panašus į bet kokią žaidimą, kurio pabaigos darinių niekas negali nuspėti jo pradžioje. Taigi, ar juostelių nuorašas yra tokių rimtų įrodymų, kurie liudytų, jog prezidentas nieko nusikalstamo nepadarė, ar yra tokio dviprasmiškumo, kuris sukeltų abejones ir pakaltinimą padarytų neįmanomu?

Svarbiausiu pakaltinimo akstinu yra 50 puslapių paruošiamųjų pastabų, kurios pateikia įrodymų ir nuostalių parinktų tvirtinimų, turinčių ryšio su prez. Nixono pasikalbėjimais. Šios paruošiamosios pastabos sudaro įstatyminių veiksmų, kuris trumpai, bet tvirtai prezidentą palaiko.

Be to, kad suteikus Amerikos visuomenei ir kongreso nariams progos priėti prie juostelių pasikalbėjimų, jų nuorašai buvo išleisti atskiru leidiniu. Prezidentas viliasi, kad jo parodymai bus teigiamai priimti ir jo naujai padarys įtakos visuomenei.

Kol kas per anksti daryti galutinį nuosprendį, kuo šis žaidimas baigsis. Tačiau ateinantis iš krašto atoveiksmis rodo visokio laipsnio nepasitikėjimą, pasipiktinimą ir plintantį pasmerkimą.

Net ir Washington, kuris visados pasižymi begėdiška politikų veikla, bulvarinės kalbos sukėlė svyravimų. Jos priežastį sudarė tuščios išrašų vietos, kurios išleistos dėl nešvankių žodžių. Bet tie žodžiai, kurie pasikalbėjimuose yra palankūs prezidentui, dažniausia aiškūs ir gerai suprantami.

Šitą pavojų prez. Nixoną gerai suprato ir IV. 30 d. TV ir radijo kalboje paskelbė, kad išleidžia juostelių nuorašus. Jie gali būti jo išjuokimo priežastimi ir net pakaltinimo akstinu. Jis pasakė, nepaisant padarinių, juostelių nuorašus patiki Amerikos žmonėms. Tegul jie suteikia progą prezidento sąžiningumui ir pasitikėjimui teisti.

Peršasi kita mintis, ar Baltieji Rūmai yra labai gerai apsidraudę nuo Watergate plačiai išrikiuotų šiurkštumų ir ar ateinančios būsenos tvirtumu? Jei šioji veikla būtų buvusi pristatyta pilnoje šviesoje Amerikos žmonėms kur kas anksčiau, kaip ji šiandien atrodytų.

Juostelių nuorašas nepaneigė pinigų klausimo svarstybių su 7 kaltinamaisiais, nubausti už 1972. VI. 17 išlaužimą į demokratų būstinę Watergate pastate. Šie žmonės tenorėjo pa-

tirti iš demokratų būstinės kurie demokratai rimtai išvėlė į gatvių riaušes ir kas riaušiniukus remia pinigais. Į tokią veiklą dėjosi ir kongresmanai ir senatoriai - demokratai. Juostelių nuorašas rodo, kad prez. Nixonas jautė, kad pinigai buvo naudojami advokatams pamokėti ar kai kurių lūpoms užčiaupiti. Apie tai prez. Nixonas 1973. III. 21 kalbėjo su patarėju John Dean. Tai parodo, kad keletas Baltųjų Rūmų padėjėjų buvo išvėlusiu ir politinį - kriminalinį nusikaltimą.

Pats pagrindinis klausimas yra, ar prez. Nixonas tikrai dalyvavo teisėjų prieštaraujančiame suokalbyje, kai jis sakė, būtų nesunku sukelti milijoną. Bet tuojuo pat jis suabejojo, ar tokius pinigus galėtų praveisti per vadinamą "Kubos komitetą" pėdsakams nuslėpti.

Nuorašai rodo, kad buvo kalbėta apie \$ 120,000 ir kas juos turėtų tvarkyti ir perduoti Howard Hunt. Mat, jis ėmė grąžinti prezidento vidaus reikalų padėjėjui John Erlichmanui. Hunt reikalavo savo asmeninėms išlaidoms \$ 72,000 ir advokatui \$ 50,000.

Prieš Watergate apklausinėjimus buvo ir kitokių svarstybių. Buvo manyta apklausinėjimus nukreipti į Grand Jury. O jei pastaroji nutekins slapta informaciją, kuri yra palanki administracijai, į spaudą ar TV, tada viską sulaukys nuo Grand Jury irtuo apklausinėjimus baigti.

III. 21 proga prezidentas pasakė, kad galėtų taip padaryti. Tik reikėtų žinomą medžiagą paskleisti viešumai. Jis galvojo, kad tai nebūtų sunku net ir daug medžiagos sukontroliuoti. Tačiau kita proga jis kitaip svarstė Watergate giminingų nusižengimų atidengimo reikalą. Atsisakė 7 pagrindiniams kaltinamiesiems padaryti bet kokių nuolaidų, skirti jų reikalams pinigų ir prisiminti išdavus, nepaisant kokios būtų.

Pats svarbiausias reikalas yra nurodinėti kaltumo ar nekaltumo priežastis, bet lemiama tvirtinimai nuorašuose. Pastarieji smulkiai ir pažodžiui jau seniai apsvaistyti spaudoje ir televizijoje. Pagal teisinius nuostatus, žinios negalėtų būti panaudotos kongreso tėsminio komiteto pakaltinimo svarstybose.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Heating Contractor

Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning - į naujus ir senus namus, vandens šildymo boilerius. Turiu ir leidimus dirbti mieste bei užmiesčiuose. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimas nemokamai.

DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago, 60609
Telefonas VI 7-3447

HOME INSURANCE

Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95 th St.
GA 4-8654

LEONARD'S TEXACO SERVICE

TIRES-BATTERIES- GENERAL REPAIRS, TUNE-UPS

Leonardas ERINGIS

6801 West 87 th Str.
Oak Lawn, Ill. Tel. 598-9776

VALOME

KILIMUS IR BALDUS
Planuame ir valkiojame visų rūšių grūdus
J. BURNYS, Tel. RE 7-5105

A. VILIMAS MOVING

Apdovanojimas perkraustymas
[vairių atstumų]
333 WEST 34th PLACE
Tel. FRontier 6-1633

Floridos lietuviai visose savo kolonijose iškilmingai paminėjo birželio liudnuosius įvykius. Miami lietuviai klausosi ALTos skrybiaus pirmininko Vytauto Semaškos kalbos.

JAV visuomenė gavo retą progą pažvelgti į Baltųjų Rūmų vidų, kur pavaldiniai, neturinčiais jokios vertės pasikalbėjimais, demonstravo emocionalių kerštingumą. Kartą prezidentas kalbėdamas apie Baltųjų Rūmų priešus, veikusius prieš prezidento perrinkimą, pasakė: "aš norėčiau sumulkių žinių apie tokius asmenis, ypač tuos, kurie bandė kenkti. Jie neprivalėjo taip elgtis... Tačiau ko jie prašosi, galės gauti. Bet per pirmuosius 4 metus nenaudosime jėgos, kurios, iš tikrųjų, niekados ir nenaudojome."

"Nebus panaudota FBI ar teisingumo departamentas, bet reikalai vis vien turės pakisti".

Kaip kad galima būtų tikėtis, visuo menės išpūdis, kilęs iš nuorašų perskaitymo, bus nuoseklus, nes tikrai keli tūkstančiai juos perskaitė. Valdžios spaustuvė išleido 5000 egz., kurie per kelias valandas buvo išparduoti po \$ 12,50. Dar gana daug žmonių laukia papildomų, nes jie greit bus išleisti.

Chicago Tribune dienraštis parduotė ar išdalinio 800,000. Visi ženkla rodo, kad bus labiausia ir geriausia pardavinėjama knyga, kuri pralinks pačius geriausius leidinius.

Kongreso judiciary komitetas negali įstatymų nuostatų apeiti ir negali kaltinimus pagrįsti išpūdziais. Turi būti liudininkų parodymai, kurie nesukels jokių abejonių dėl nusikaltimo papildymo.

Atmetant kas čia buvo pasakyta, galima laukti pakaltinimo ar išteisinimo, nes kiekvieno senatoriaus mintyse reikalus atsispindės skirtingai. Kiekvienas turės apsispręsti, ar prezidentas tinka pareigoms ir Amerikos valstybei vadovauti. Giliai įstrigęs išpūdis bus svarbiausiu akstinu.

Prez. Nixonui reikia tik 34 palankių senatorių, pasisakančių prieš pakaltinimą. Jų balsai sutrukdytų su rinkti 2/3 balsų daugumą. Taigi dabar atrodo, kad prezidentas pats žaidžia kauliukais ir nežino kokie numeriai pasirodys viršuje.

Tačiau kiekvienas Amerikos pilie-

tis jaučia artėjantį istorinį momentą, kuris gali būti labai skausmingas net ir prezidento priešams.

Vyr. Teismas dar nepaskelbė jokio nuosprendžio, verčiantį prezidentą perduoti Javorskiui reikalaujamas juosteles. Galimas daiktas, jis jas gaus. Tačiau kyla klausimas, jei Javorskis neris kaltinamosios medžiagos juostelėse, kas tuomet bus.

Aišku, esamose juostelėse paslaptys, kurios neturi būti skelbiamos viešumon, pateks į spaudos ir televizijos "sakalių" rankas.

Ar Nixonas bus ar nebus pakaltintas, bet purvu bus apdrabstytas. Neišvengs nemalonių padarinių demokratų ir respublikonų žmonės, kurie tiek daug plakė liežuviais apie Watergate ir padarė neišmintingų išsišokimų.

Mes Nesiginsim

(Atkelta iš 1 psl.)

pasikeitimas. Du Amerikos didieji priešai: Vokietija ir Japonija šią dieną yra geriausia Amerikos sąjungininkai. Gal ateis laikas, kad ir Rusija taps demokratine ir bus draugiška.

Mes neskiepijame rasinės neapykantos ar nepasitikėjimo, bet Kinijos stiprėjimas kada nors gali sudaryti pavojų ne tik Rusijai, bet ir baltajai rasei. Todėl politikoje reikia būti lankstems ir apdairiems, bet tik jokių būdu neištižuosiems. Ištižimas ir ši nesiginimo sutartis mums kelia rūpestį. Sovietams tik tokios sutartys yra reikalingos ir geros, kurios tarnauja tik jų tikslams. Ši Amerikos prezidento pasirašyta sutartis yra negera.

Kovok Prieš Komunistų
Brovimas į Lietuvių Laikraščius
SKAITYK IR PLATINK
LAISVĄ JĄ LIETUVĄ

PRANEŠIMAS

Pagal Taupymo Lakštus (Certifikatus) mes rokame tokias palūkanas:

7 1/2 idėjus 4 metams \$ 10,000 ar daugiau
6 3/4 idėjus 30 mėn. \$ 1,000 "
6 1/4 " 1 metams \$ 1,000 ar daugiau
Susitarus, galime kas mėnesį ar ketvirtį metų siųsti taupytojui palūkanų čekį.

Idėjus į taupomąją sąskaitą 50 dol. ar daugiau, duodame veltui 2 vėliavėles: vieną JAV, o kitą pagal pasirinkimą - Lietuvos, Vokietijos, Ispanijos, Italijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Airijos, Konfederacijos arba Ecologine su stiebeliu įstatyti vėliavėle.

PAS MUS NE VISI DARBININKAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVIENAM SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBėti LIETUVIŠKAI

Saint Anthony Savings

Joseph P. Gribauskas, Vedėjas

OFFICE HOURS

Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00

Saturday 9:00 to 1:00; Wed. & Sunday Closed

1447 SOUTH 49th COURT
CICERO, ILLINOIS 60650

PHONE 656-6330

RECEP TAI

J. & J. PHARMACY

2557 W. 69th Street

Telef. PR 6-4363

Sav. Angela ir Vytenis DIRKIAI

STEEPLES PHARMACY

2434 W. 71st Street

Tel. 737-1112; jei uždaryta, tel. 776-4363.

LYDIA'S HEALTH FOODS

Natūralūs vitaminai-proteinai. Įvairiausios gydomos žolės - arbatos. Dietinis maistas. Vaisių sultys be cukraus. Daržovių aliejai. Stambiai malti įvairūs miltai. Daigintų kviečių ir kitos stambių miltų duonos. Natūrali kosmetika.

Savininkė: **Emilija Dudėnienė**

2439 West 71 st Street, Chicago, Illinois 60629

Tel. 737 - 8931

CRANE SAVINGS

AND LOAN

ASSOCIATION

Eugene PIETKIEWICZ, Pres.

47 & ROCKWELL Str., Chicago, Ill. 60632 Tel. 523 - 1083

Nemokamai vieta automobiliams

5 1/2 %
All accounts compounded daily
Facebook Savings paid quarterly.

7 %
4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

Dividendai mokami Sausio 31, Balandžio 30, Liepos 31 ir Spalio 31. Taupmenos padėtos ir reguliarias taupymo sąskaitas iki mėnesio 10-tos dienos pelno dividendą už visą mėnesį.

VALANDOS: Pirmadienį, ketvirtį, 9:00 ryto - 8:00 vak.; Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto - 5:00 vakaro; Seštadienį 9:00 ryto - 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

PARAMA

MAISTO IR GĖRIMŲ PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų

ir maisto produktų.

Kainos žemos. Atsilankę įsitikinsite.

Sav. JURGIS JANUŠAITIS ir JURGIS MAŽEIKA

2534 West 69th gatvė, Chicago, Illinois 60629 Telefonas 737-3332

PALANGOS restoranas

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS

NAMIE GAMINTAS MAISTAS

Greitas ir mandagus patarnavimas. Prašome atsilankyti

Kasdien atidaryta: nuo 7 val. ryto iki 8 val. vak.

Pirmadieniais uždaryta

6918 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60635

GROVEHILL 6-9758

Seigan's

VYRŲ IR BERNIUKŲ KRAUTUVĖ

4640 So. Ashland Avenue

Tel. YA 7-1272

Atidaryta iki 9:00 val. vakaro pirmadieniais ir ketvirtadieniais, o kitomis dienomis iki 6:00 val. vakaro. Sekma dieniais uždaryta.

KOSTIUMAI, SPORTINIAI ŠVARKAI, KELNĖS
POLYESTER DVGUBO MEZGIMO VĖLIAUSIOS
MADOS SPALVINGŲ MEDŽIAGŲ

VASAROS SEZONO IŠPARDAVIMAS
SU 20 % NUOLAIDA

Pašukinkite atsilankyti kol dar galima geriau pasirinkti. Čia rasite visą kas tik reikalinga kaip vyrams, taip ir jaunuoliams.

Pirkę kostiumą, švarką ar kelnes, jūs būsite patenkinti, nes mūsų siuvėjai čia pat vietoje jums primieruos ir pritaikins ir nieko už pritaikymą nereikės mokėti.

VISOS BERNIUKŲ APRANGOS GAUNAMOS, IŠKAITANT STAMBIUS (HUSKY).

JONO KREIVĖNO KELIAS Į MIRTĮ IR SUGRĮŽIMAS Į LAISVĘ

Jurgis JANUŠAITIS

Atvykstame į Saratovą. Vėl patalpa prie kalėjimo esančiame pereiname punkte. Čia kiek lengviau imi atsikvėpti. Švystelėja vilties kibirkštėlė į laisvesnį gyvenimo kelią, o gal išversiu. O taip ilguosi laisvės...

Čia išbuvo kelias dienas. Išdavė maisto keturiom dienom. Vėl į traukinį. Jis panašus į keleivinį, tačiau pritaikytas kaliniams vežti. Pasiiekia me Kazakstaną, Tereuznek miestą. Vėl mus pristato enkavedistams. Da tarymas, grąsinimai, išpėjimai, kad kur nors neprasižiotume blogu žodžiu apie "palaimintas stovyklas".

Ir po to enkavedistai paleidžia į laisvę... O kur gi dabar nukeliausi, kur prisiglausi, juk svetimi plotai, apylinkės ir žmonės.

Prisiglaudžiu pradžioje žuvų apdirbimo punkte. Punkto sargas priima nakvynėn. Guliu ant stalo. Iš ryto sargas duoda tris rublius duonai. Neblogas žmogus, pamaniau. Skubu į duonos parduotuvę. Ilga eilė. Stoviu ir aš. Po dviejų valandų pagaliau priartėja mano eilė. Pasirodo, kad duonos kepalukas 3 rub. 25 kap. Ne užtenka pinigų duonai. Prasidėjo ginčas su pardavėja. Sunku Kazane susikalbėti su vietiniais. Užpakalyje stovėjusi rusė griebė mane už kalnieiaus, išstūmė iš eilės. Pas pardavėją liko mano pinigai, negavai ir duonos. Ilgiau apsistoti žuvų apdirbimo punkte nėra galimybės. Patenku į specialią organizaciją, kuri rūpinasi surinkti "saksualą", t. y. augalas panašus į medį iš kurio gaminamas kuras, kurio kaitra lygi akmens anglies kaitrai.

Išveža į pustynes apie 170 km. nuo Terenzek miesto, atseit ten, kur tas saksualas auga. Aplink tyrlaukiai nėra kelių. Maisto produktai gabenami jaučiais. Apsigyvename išsekusios upės krantinėje, išsikase žieminės, kuriose telpa po keturius žmones... Tokiose landynėse nei langų, nei stogų, nei lovos, nei virtuvės. Gyvename urvuose, kaip urviniai žmonės.

Rinkome saksualą. Norma pusė to-

nos, apie du kubinius metrus. Vakare prižiūrėtojai tikrindavo darbą. Ir už normos išpildymą gaudavau 1 kg. duonos arba kukurūzų mišinio stambaus malimo. Truputį druskos. Ir tai visos dienos maistas. O kas nedirbo, tas ir to davinio negavo.

Tokiose sąlygose, renkant saksualą, teko išgyventi nuo 1948 m. lapkričio mėn. iki 1949 m. balandžio mėn. Atėjus pavasariui upė patvino, baigėsi saksualo rinkimas ir pėsti grįžo į punktą Sirdarės upės krante. Čia gyvenimo sąlygos buvo kiek geresnės. Davė drabužius, čižbinius, duonos 600 gr., druskos. Žinoma, kito jokio atlyginimo negaudavau. Ir čia būnant, kas dešimtą dieną reikėjo registruotis NKVD.

Pagaliau sulaukiame Stalino mirties. Ėmė keistis ir pats gyvenimas. NKVD reikėjo registruotis kas mėn. Pradėjo mokėti už darbą. Galima buvo pirkti duonos, kruopų, cukraus, išskiriant riebalus. O dar vėliau nuėmė kontrolę, bet iš vietovės išvykti neleidė.

Ir tik 1956 m. gavau pasą, kuriame buvo įrašytas vilko bilietas. Pase buvo įrašyta, kad negaliu apsigyventi Lietuvoje, respublikų sostinėse, pramonės miestuose, uostuose. Pradžioje ty pastabų nepastebėjau. Grįžęs į Lietuvą bandžiau ieškoti darbo, užsiregistruoti, bet paaiškėjus, kad Lietuvoje apsigyventi neleidžiama, netekau vilties. Po tiek kančios metų, po tiek daug vargo, pro mirties kilpą pralindęs, sulaukęs laisvesnio gyvenimo aušros, štai, negaliu prisiglausti savo tėvynėje, kurioje buvau pralindęs dalį savo gyvenimo ir kurios gerovei dirbau.

Vėl palieku Lietuvą. 1956 m. vėl kečiau į Kazakstaną. Bet šį kartą kaip laisvas darbininkas. Dirbu prie statybų, eidamas brigadininko pareigas.

Užsidirbu, susitapau net 30.000 rublių. Bet vėl nelaimė. Keičiamas rublio kursas ir už senuosius rublius gaunu 3.000 rb. naujų.

Reikia pagaliau kombinuoti, kaip iš čia išvykus ir kaip apsigyvenus savo tėvynėje. Susipažįstu simpa-

tingą ruselį policininką. Nuperku už 1700 rublių kostiumą ir padovanoju tam policininkui. Priima. Pagaliau policija keičia pasą ir jau nebeprašo tų kietųjų apsigyvenimo sąlygų. Žinoma, lieku dėkingas ruseliui policininkui, kad mano likimą pakreipė geresne linkme.

1964 m. vėl grįžtu Lietuvon. Susisiekiu su savo šeima gyv. Amerikoje. Mane pasiekė pirmoji šeimos pagalba - amerikietiški siuntiniai. Su-

sipažinau su rusų pulkininku. Padorus vyras. Jis man nuoširdžiai padeda iširegistruoti Vilniuje, susiradau darbą.

Pagaliau atsikvėpiu savoje tėvynėje lengviau. Su Amerikoje gyvenančia šeima palaikiau ryšius ir žinojau, kad šeima deda visas pastangas mane išsikviesti Amerikon. Ir tai buvo mano didžioji viltis.

(Bus daugiau)

SKANDINAVIJOS INVAZIJA

Paruošė Vyt. S.

(Antrajam Pasauliniam karui pasibaigus, karo atsiminimai bei kai kurie buvę slaptieji planai tapo prieinami skaitytojui knygų ir žurnalų puslapiuose. Visi šie atsiminimai buvo rašomi sąjungininkų ir todėl buvo jaučiamas vienašališkumas. Čia paduodami atsiminimai ir planai iš "kitos pusės" - vokiečių Luftwaffes, kurios spausdintas žodis pasirodė prieš 2 metus.

Norvegijos klausimas visiškai kitaip yra pavaizduojamas britų išleistose knygose ir net Churchillio atsiminimuose jis smarkiai skiriasi nuo Luftwaffes išvedžiojimų. Vyt. S.

1940 m. balandžio mėn. 6 d. Hamburgo viešbutis "Esplanade" atrodė kaip bičių avilys; Luftwaffes karininkai plaukte plaukė į šį pastatą ir visos gretimos gatvės buvo prikimštos kariškiais susisiekimo priemonėmis. Prieš kelias savaites šis viešbutis buvo paverstas štabo patalpa Oro Korpusui X, kurio žinioje buvo visi Luftwaffes daliniai skirti operacijai "Wessertlbug" - Danijos ir Norvegijos okupacijai.

Originaliame vokiečių karo strategijos plane Skandinavijos kraštų okupacija buvo numatyta ir dar 1939 m. rugsėjo mėn. 2 d. Vokietija viešai pareiškė, jog Norvegijos teritorija nebus pažeista tol, kol sąjungininkai lažysis to paties nusistatymo. Bet rugsėjo mėn. 19 d. angliai jau planavo sudaryti geležies rūdų transportų nutašką Vokietijai, sustabdančią prekių laivus, kurie iš Narviko plaukė Norvegijos teritorijomis vandenimis.

1940 m. sausio mėn. 6 d., britų užsienio reikalų ministeris lordas Halifax'as savo notose Norvegijai ir Švedijai pareiškė, jog britų vyriausybė priėjo išvados sustabdyti vokiečių prekinio laivyno naudojimąsi Norvegijos vandenimis. Šio nutarimo įgyvendinimui Britų Karališkasis Laivynas turės plaukioti Norvegijos teritorijoje ir praveisti atatinamus veiksmus.

Neatsižvelgiant į Skandinavijos kraštų protestus ir ypatingai Norvegijos užsienio reikalų ministerio Koht sausio mėn. 8 d. smarkų pasisakymą britų ministeriui Halifax'ui, sąjungininkų Karo Taryba nutarė išlaipinti 4 divizijas prie Norviko ir užimti švedų geležies kasyklas Gällivare.

Šio sąjungininkų išsišokimo akivaizdoje, Aukščiausias Vokiečių Karinis Štabas paskyrė ypatingą viene-

nę, kodo vardu "Wessertlbug" užkirsti kelią sąjungininkų tikslams Norvegijoje. Kovo mėn. 28 d. sąjungininkai davė įsakymą ir nustatė datą: balandžio mėn. 5 d. užimti Norvegijos vandenį ir po to keltis į Narvik'ą, Trondheim'ą, Bergen'ą, ir Stavanger'į.

Taiči, balandžio mėn. 6 d. generolas -leitenantas Hans Ferdinand Gessler sušaukė savo štabą Hamburge. Iš štabo karininko majoro Christian buvo gauti smulkūs nurodymai.

Tuo pačiu laiku įvairūs vokiečių vandens transportai - konvojai, slinko Norvegijos link. Karo laivai, pilnai paruošti kovai, laukė įsakymo išplaukti, kad sutartu laiku "Wesser" zero valandą, balandžio mėn. 9 d., šis laivynas staiga pasirodytų Norvegijos pakrantėse. Visas šios operacijos pasisekimas priklausė nuo Luftwaffes ir transporto laivyno. Tik vienu smūgiu užėmus numatytus uostus ir aerodromus, galima buvo tikėtis papildomų dalinių pristatymu.

Luftwaffes karo veiksmų planavimas "Esplanade" viešbutyje buvo labai detalus. Specialiai paskirtas oro tarnybos šefas, pulkininkas-leitenantas Freiherr von Goblens, ypatingai pabrėžė visiems karininkams numatyto laiko svarbumą, kuriuo jie turi vadovautis sekundžių tikslumu. Oro pajėgų sudėtyje dalyvavo 11 grupių, viso 500 transporto lėktuvų. Daugiausia buvo trijų motorų JU 52, viena grupė keturių motorų -JU90 ir Focke-Wulf 200 - sunkieji. Taip pat dalis naikintojų. Visai šiai pajėgai buvo paskirta užimti 4 aerodromai: 1) Aalborg - Rytinis ir 2) Aalborg-Vakarinis Jutlandijos šiaurėje (Danijoje), kurie bus vėliau prietilčiais veiksmams prieš Norvegiją. 3) Oslo-Fornrbu, kaip bazė okupaciniams veiksmams Norvegijos sostinei. 4) Stavanger - Sola, Norvegijos pietvakarių pakraštyje, kaip ginimosi bazė prieš britų atakas.

Pirmą kartą istorijoje buvo nutarta panaudoti parašiutininkų dalinius užimant šiuos keturis aerodromus. Parašiutininkams buvo duota 20 minučių užimti aerodromus, nes po šių 20 min. lėktuvai su reguliariu pėstininkų batalionu turės nutūpti šiame aerodrome. Kiti JU52 lėktuvai turės leistis, vienas po kito, su kita manta, štabo personalui, ryšių daliniais, ben zino atsargom ir kt.

Kapitonas Walter Gericke, kuopos 4/FJR vadas, gėrė kavą Stendel bazėje. Prisistatęs pasiuntinys pranešė, jog Gericke turi tuojau skristi į Hamburgą. "Esplanade" viešbutyje,

štabo karininkas majoras Horlinghousen nuvedė jį prie didelio sieninio žemėlapių, tardamas:

- Matai šį tiltą? - jis paklausė pirmą baksnodamas raudoną liniją tarp dviejų Danijos salų - Falster ir Seeland. - Šis tiltas yra 3 kilometrų ilgio ir yra vienintelis ryšys tarp Gedse prieplaukos pietuose ir Kopenhagos.

Gericke sekė majoro piršto judėjimus.

- Mes turime paimti šį tiltą, - pareiškė majoras. - Jeigu tu būtum išmestas su keliais būriais parašiutininkų prie šio tilto, ar galėtum jį apginti iki pėstininkai atvyktų iš Gedser?

Gericke buvo savimi pasitikintis. Tai buvo uždavinys, kuriam jis ir jo parašiutininkai buvo jau kurį laiką apmokomi.

Balandžio mėn. 8 d. Gericke kuopa išvyko į priekinę bazę prie Uetersee kiltos dvi kuopos iš parašiutininkų kuopos pirmo bataliono jau laukė įsakymo Schleswig'e (skridimui į Oslo) ir Stede'je (skridimui į Stavanger'į).

Galų gale oro transporto laivynas gavo slaptą pranešimą kodu sekančiais dienai: "Wesser šiaurėje ir Pietuose 9 metrų potvynis".

Numatytu laiku, 5:30 val. r., dvilika JU 52 lėktuvų pakilo Danijos link su Gericke parašiutininkais. Oro sąlygos ten buvo pakenčiamos nors kiti daliniai, kurie buvo numatyti skristi Norvegijon, negalėjo pakilti dėl didelio ruko Skagerake. Truputį po 7:00 val., būrys Gericke parašiutininkų nusileido Aalsborg'e-Danijoje, su įsakymu paimti aerodromus. Visų numatytų darai visi nesipriešino.

Likusieji JU 52, perskridę vakarinę Baltijos jūros dalį, skrido tiesiai prie tilto. Staiga, patekėjusios saulės apšviestas, spindėjo ilgasis tiltas. 6:15 val., Gericke davus signalą, sekundžių laikotarpyje parašiutininkai leidosi žemyn. Balti parašiutai lingavo ore ir leidosi į mažą salą Masnedø. Niekas nešaudė ir pavojaus sirenų nesigirdėjo. Atrodė, jog visi dar skendėjo giliame miege.

Kapitonas Gericke nusileido prie pylimo vedančio tiltą. Iš čia jis pui kiai galėjo apšaudyti danų pakrančių įsitvirtinimą (fortą), suteikiant ugnies priedangą savo vyrams. Bet fortas įgula nešaudė. Parašiutininkai tuo jau puolė šią tvirtovę. Sargybiniai danai, panikoje, iškėlė rankas pasidavė ir įsiveržus į vidų visa įgula buvo nuginkluota.

Kita grupė parašiutininkų, paėmė danų dviračius, skubėjo prie tilto. Čia, lygiai taip pat, sargyba pasidavė be šūvio. Didžiausia staigmena parašiutininkams buvo išvydus vokiečių pėstininkus atžygiuojant jų link. Tai buvo pirmieji daliniai 3-jo bataliono 305 pėstininkų pulko, kurie, pagal nustatytą planą, persikėlė laivu iš Warneimle's į Gedser'į ir nesutikę jokių pasipriešinimo, žygiavo šiaurės link.

Kulkosvaidininkai su parašiutininkais išsipykė Vordnborge, užėmė tiltą, kuris jungė Masnedø ir Seeland. Valandos laikotarpyje visa misija buvo baigta. Ironiška, bet pirmoji parašiutininkų misija karo istorijoje buvo įvykdyta nepraėjiant nei lašo kraujo.

(Bus daugiau)

Šauliai ir visuomenė tradicinio gedulo vainiko skandinimo apeigų metu.

GINAMŲJŲ VILNIAUS MIESTO SIENŲ NUGRIOVIMAS

14 (1799-1805)
Leonid Žytkowicz
Vertė Marijus Blynas

Jau vien tokių argumentų, kaip "negrynas oras" ir t. t. naudojimas, parodo, jog vartojo paprasčiausią pretekstą savo siekiui praveisti. -Kad tos užgaidos tikslas buvo pasipelnymas, nėra jokios abejonės!

Buvo, kaip matėme, skundų. Jei tie skundai ir liko "skundais" jei nebuvo praveisti teismuose, tai aišku, kad vietinė rusų administracinė valdžia sugebėjo juos "nutildyti", numarinti... Kaip visagaliams Lietuvos valdovams-jiems tas buvo lengvai įmanoma.

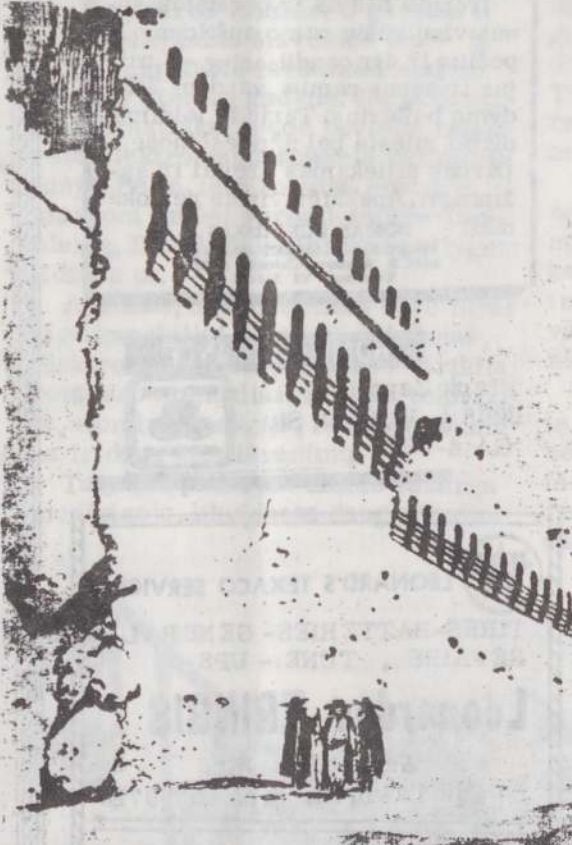
Objektyviai žiūrint, reikia manyti, kad Magistratą-senovės paminklų atžvilgiu-sudarė 3 grupės:

I. - tie, kurie ėjo kartu su rusiškais valdovais ir, be to, tikėjosi pasipelninti...

II. -mažai išsilavinimo žmogeliai, kurie tikrai nesuprato senovės liekanų vertės...

III. - tie, kurie suprato, bet negalėjo rusų valdžiai pasipriešinti ar... nedrįso, bijojo. Jų, tikriausiai, buvo mažuma. Visgi, jie bandė protestuoti, bandė gelbėti, jei ne viską, tai bent dalį gudrumu. "Bokšto" griuvėsių ir požemių išsaugojimas-jų nuopelnas!

Magistrato sudarytoji nuomos sutartis dėl visos "Bokšto"aplinkos išnuomavimo vienuolėms lieka geriausiu įrodymu. Sutar tyje buvo įsakmiai pabrėžta, jog jos negriauš nei bokšto, nei požemių! Keista, tiktai, kad iki šiol niekas nebandė suprasti to fakto tikrosios esmės bei reikšmės! Magistratas tuo būdu apėjo rusų biurokratų užmačius ir padėjo pagrindą tų senovės liekanų išsaugojimui. "Bokšto"kalvos požemiai ir griuvėsiai ne vien tikti išvengė rusų administracijos vedamo senovinių įtvirtinimų griovimo, bet buvo net legalia sutartimi apsaugoti!

Miesto siena tarp Aštriųjų (Aušros) ir Subačiaus vartų. (Detalė). Ji panašiai atrodė ir "Bokšto" kryptimi. Sieną, kaip matome, atrodė išpuodingai ir grąsinančiai! Aukštus, tvirtus mūrus stiprino išmūrytos machikulos -statmeniniam apsigynimui. Sieną turėjo dar atviro bokšto formos praplatinimus pabūklams bei geresnei gynybai.

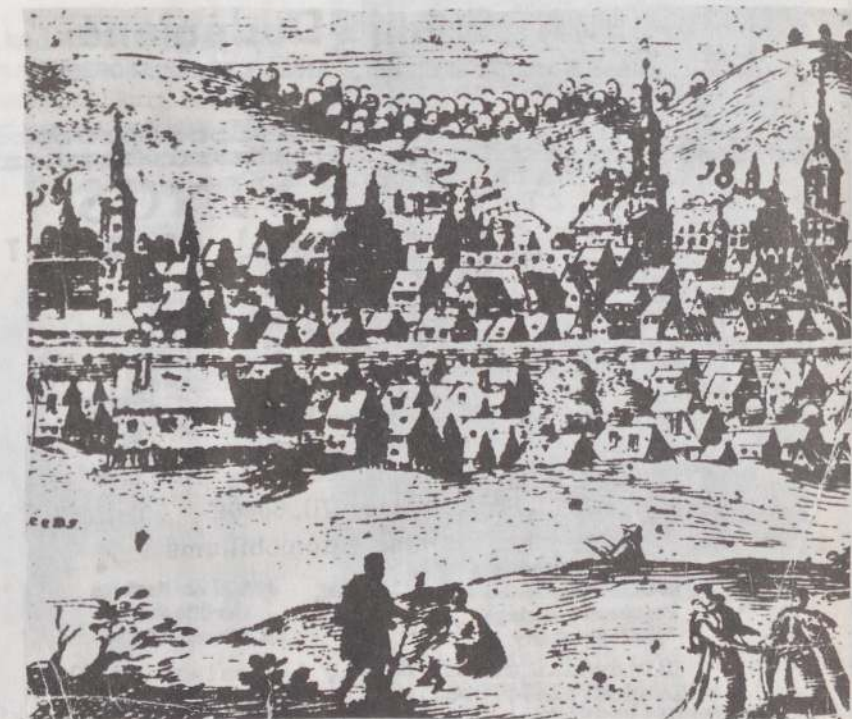
- Tai sąmoningas noras išsaugoti bent tuos senovinius pastatus! -Idomus, pirminis, senovės paminklo apsaugos būdas, kurio net iki šiol niekas dar neįvertino...

Studijos autorius daro dar vieną esminę klaidą. Jis visur laiko Vilniaus Magistratą (Savivaldybę)kažkokiu tikrai laisvu ir

nepriklausomu veiksniu.

- Tikrumoje, cariniai rusiškieji okupantai valdė ir komandavo. Jei gubernatorius ką įsakė, taip ir buvo. Tas įsakymas nebūtinai turėjo būti viešas, dokumentuotas. Gubernatorius pravedė miestor sienos nūgriovimo reikalą, o Magistratas... darė - kaip buvo įsakyta.

Senovinių Vilniaus gynybinių sienų griovimo priežastis buvo carinių rusų valdininkų sugalvotas pasipelnymo šaltinis... Jie, aukštieji pareigūnai, gerai žinojo ir suprato senovės palaikų vertę. - Dėl to ir išgavo pačio caro leidimą, kad oficialiai negalėtų būti apkaltinami...

17 amžiaus Vilniaus panoraminis vaizdas - detalė. Matyti miestą juosianti siena.

T. Makovskio raiziny

(Bus daugiau)

Šiapus ir anapus

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios

(Tęsinys)

Kronikos nr.9

Jei tikėti P. Mišutis, tai Lietuvoje Pirmąją Komunią 1972 metais priėmė 20 tūkstančių vaikų. Kiek tada vaikų Pirmąją Komunią priėmė nuo 1945 metų? O kiek jiems buvo išleista maldaknygių? Vos kelios negausios laidos. Kokiu vadovėliu galėjo pasinaudoti tie šimtai tūkstančių vaikų, ruošdamiesi Pirmajai Komunijai, jei "pati demokratiškiausia pasaulyje valdžia" iki šiol nėra davusi leidimo išleisti nors vieną katalikų katekizmo laidą? O tie, kurie nori pasitarnauti tikintiesiems, buvo kankinami ir tebekentė kalėjimuose! Belieka pacituoti įprastą tarybinę šneką: "Vienas iš muostabiausių tarybinių demokratijos triumfo mūsų šalyje pasireiškimų - tvirta teisė į sąžinės laisvę".

"Tikintųjų mažėjimas nulėmė ir tai, - dėsto P. Mišutis, kad kai kurios religinės bendruomenės, ypač miestuose buvo sustabintos... niekas neniekina' užsidariusių bažnyčių".

Ar buvo sumažėjęs tikintųjų skaičius, kai tarybinė valdžia uždarė Vilniaus Katedrą, Kauno Soborą, Klaipėdos Taikos Karalienės šventovę ir daugelį kitų bažnyčių? Ar galima labiau išniekinti bažnyčias, kaip padarė tarybinė valdžia, daugelį jų paverdama sandėliais, sporto salėmis, kino teatrais, ateistinėmis muziejais?

"1972 metais pirmą komunią priėmė apie 20 tūkstančių vaikų, nors I-IV klases jų mokėsi daugiau kaip ketvirtis milijono". Čia Mišutis pasakė netiesą. 1972-3 m. m. pirmosiose keturiuose klases mokėsi maždaug po 57000 vaikų (žiūr. "Lietuvos TSR gyventojai", V., 1973. p. 175), t. y. mažiau kaip ketvirtis milijono. Be to kasmet Pirmajai Komunijai ruošiasi tik vienerių metų vaikai, 12% vaikų Lietuvoje yra ne tikalikai: rusai, žydai, latviai ir kt. Pirmajai komunijai kasmet turėtų ruoštis apie 80 tūkstančių vaikų. Faktiškai jų ruošia si ne mažiau 44 tūkstančių. P. Mišutis skaičius 20 tūkstančių yra visiškai netikslus, nes valdžia pradėjo reikalauti iš kunigų besiruošiančių Pirmajai Komunijai vaikų skaičius tik nuo 1973 metų. Tačiau ir ateityje valdžios statistikos bus klaidingos, nes dalis kunigų nepateikia jokių žinių apie katekizuojamus vaikus, o kiti kunigai, kad "ateistams neskaudėtų širdies", pateikia tokias žinias kokių ateistinė valdžia pageidauja.

"Stebėjimai rodo, kad iš 350 tūkstančių aukštesniųjų klasių moksleivių tiki vienas kitas procentas", - pasakoja Mišutis.

Tai irgi netiesa. Pav., 1974 sausio mėn. Lazdijų vidurinės mokyklos X a klaseje moksleiviams buvo išdalyta anketa su klausimais: Ar tiki Dievą? Ar eini į bažnyčią? ir t. t. Iš 20 komjaunuolių 16 pasirašė tik Dievą. Labiausiai niršo mokyklos komjaunimo sekretorė mokytoja Malinauskienė. Buvo sušauktas atviras komjaunimo susirinkimas. Mokytoja Malinauskienė atvirą moksleivių pasisakymą komentavo, kaip mokyklos gėdą. Švietimo skyriaus atstovas irgi kalbėjo, kad, esą, nesvarbu, ką galvojate, bet reikėjo parašyti "kaip reikia". Ta proga vienas dešimtokas taip kalbėjo: "Veržiate mus stoti į komjaunimą. Sakote, kad apie įstoimą tėvams galima nesakyti, net ir bažnyčią galima nueiti. Net dabar buvo patarta, kad galima vienaip galvoti, o kitaip parašyti. Kaip tai suprasti?"

1973 lapkričio mėn. Raudondvario vidurinės mokyklos X klaseje, mokytojai pradėjus kalbėti apie besiar-

tinančių komjaunimo šventę, visa klasė pradėjo kvatoti. Už tai dviems moksleiviams buvo sumažintas elgesys. Kai šios klasės moksleivius paklausė: "Kurie einate į bažnyčią?" pakilo visas miškas rankų. Ko verta P. Mišutis statistika?

"Niekas nepersekiojo bažnyčios, - rašo jis. - Baudžiami buvo tik tie dvasininkai, kurie stengdamiesi atkurti buržuazinę santvarką, idėjinį ginklą pakeitė į šaunamąjį".

Įdomu, ar tiki pats Mišutis tuo, ką rašo? 1944-62 vien iš mažiausios Lietuvos Kaišiadorių vyskupijos buvo nuteista kalėti 41 kunigas. Dauguma jų, savo gyvenime neturėję ginklų rankose gavo po 10 metų, o kai kurie net po 25 metus. Pvz., prel. J. Matulaitis - Labukas (dabartinis Kauno Arkivyskupijos ir Vilkaviškio Vyskupijos Apaštališkasis Administratorius) 1945 metais už pamokslų sakymą gavo 10 metų, nors, eidamas generalvarkaro pareigas, pamokslų nesakydavo. Po Stalino mirties dauguma kunigų buvo reabilituoti. Nejaugi Mišutis to nežino?

"Kas nori tikėti ir savaip garbinti Dievą, atlikti apeigas, turi visas galimybes tai daryti, - aiškina P. Mišutis.

Norėdami atitraukti nuo religinių praktikų, ateistai dažnai nesiskaito su priemonėmis. Štai keletas pavyzdžių iš dabarties ir netolimos praeities.

1972 Verbu sekmadienį žmonių minios užplūdo Kauno Katedrą ir šventorių. Prasidėjus pamaldoms, priešais Katedros pastatą vaikų-jaunimo klubas "Žilvinas" darbuotojai atidarė langus, duris ir garsiai ėmė transliuoti estradinę šokių muziką, o klubo balkone šokių dalyviai kėlė triukšmą. Šventoriuje susirinkusiems žmonėms dalyvauti pamaldose buvo neįmanoma.

Kiekvienais metais Verbu sekmadienį tikintieji eina į Kauno Katedrą turėdavo galimybę šventoriuje įsigyti verba. Vaikai iš miško atnešdavo kadugių šakelių, karklų pumpurėlių, smilgų. Žmonės buvo dėkingi verbu platintojams. 1973 metais ateistai pa-

Stefanija Rūkienė, Sibiro tremtinė, parašiusi 2-ųjų tomų prisiminimus iš Sibiro kančių, skaitė paskaitą Birželio įvykių minėjimo proga Hot Springs, Ark.

siryžo Verbu šventės iškilme sudrūsti. Prasidėjus pamaldoms, prie Katedros pasirodė milicija ir pradėjo gaudyti verbu platintojus. Kai kurie buvo areštuoti ir nuvežti į miliciją. Per Atvelykį milicija vėl pasirodė prie Katedros ir pradėjo gaudyti devocionalių pardavėjas. Milicija nepagalėjo ir vienos luošos senutės - ir ją, išikėlusį į mašiną, nugabeno į skyrių.

Chruščiovo eros metais Žiezmaruose valdžia buvo įrengusi prie pat bažnyčios radijo ruporą. Kelis metus tikintieji bažnyčioje kentėjo garsialbio keliamą aliamą, melstis buvo labai sunku. Klebono ir tikintųjų prašymų toliau nekelti garsialbio niekas nepaisė...

1969 liepos pirmąjį sekmadienį šių eilučių autoriui teko dalyvauti Žemaičių Kalvarijos atlaiduose. Iš visos Lietuvos suplaukė maldininkai meldėsi bažnyčioje ir šventoriuje. Kai bažnyčios varpelis davė ženklą, kad prasideda suma, tuo metu greta šventoriaus sporto aikštėje švilpukas davė ženklą, kad prasideda sporto rungtynės. Būrelis pusnuogių paauglių žaidė, šūkavo, triukšmavo. Šventoriuje buvo sunku melstis. Žmonės piktnosiai ateistų specialiai suorganizuotu pamaldų trukdymu. Paprastai į tokius ateistų renginius ar varžybas dalyviai yra prievarta, grasinimais suvaromi. Savanorių tokomis progomis atsiranda nedaug.

Prieš keletą metų Vilkijos ateistai tarėsi, kaip per Šv. Onos atlaidus atitraukti nuo bažnyčios didžiulės žmonių minias. Nutarta sumos metu, kultūros namuose suruošti įdomų spektaklį. 12 val. salėje sėdėjo tik vienas žiūrovas-kultūros namų sargė. Ateistams spektaklį teko atidėti.

1973 m. liepos 22 d. važiuavome per Dzūkiją. Laukuose niekur nesimatė dirbančių žmonių. Tik Leipalingio parapijoje matėme daug žmonių prie darbo. Paaikšėjo, kad Leipalingyje buvo švenčiami didieji Šv. Onos atlaidai, ir kolūkiečiai buvo varomi į darbą.

Kas sekmadienį dirba, tam valdžia dvigubai moka. Kitą sekmadienį liepos 29 d., Veisiejuose vyskupas teikė šventinimo sakramentą. Ten žmonės vėl buvo verčiami dirbti.

1960 metų vasarą teko lankyti Anykščių rajone, Vaižganto tėviškėje. Kolūkiečiai su dideliu kartėliu skundėsi, kad jie sulaukė negirdėti sunkios baudžiosvos-negali net sekmadieniais pailsėti. Jei atlaidų metu nenuvyksta į darbą, kolūkio pirmininkas nubraukia dalį darbadienių.

Atlaidų metu praktikuojama pastoti kelius. Vaziuoją sunkvežimiais arba arkliais gražinami atgal. Kartais ateistai būna labai "išradingi". 1963 metais Rumšiškėse važiuojantieji į Šv. Marijos Gimimo atlaidus keliuose atsimušė į barjerus. Budintieji pareigūnai žmonėms paaiškino, kad įvažiavimas uždraustas dėl snukio-nagų ligos. Vaziuojančius arkliais gražino atgal. Visi nustebo-iki atlaidų apie šią ligą niekas nieko negirdėjo. Dar labiau nustebo, kai po pamaldų pamatė barjerus nuimtus-atseit, snukio-nagų ligos epidemija praėjo. Be to, tą dieną Rumšiškių bažnyčioje buvo uždrausta giedoti sumą ir eiti procesiją. Žmonės šaipėsi: "Gal ir giedojimas platina snukio-nagų ligą".

1963 m. Šiluvoje per Šv. Gergelės Marijos Gimimo atlaidus minios žmonių buvo užguliusios klausyklas, o valdžia leido klebonui pasikviesti tik kelis kunigus...

Bene įdomiausiai P. Mišutis kalba apie šventų vietų lankymą-esą kasmet tikintųjų į jas vis mažiau atsilanko. Pvz., Šiluvoje 1972 -tik apie 1300. Iš tikrųjų, vien Šiluvos bažnyčioje je triguobai sutilptų. Kas lankėsi 1973 per Šilinių atlaidus, tas buvo liudininkas, kad per kiekvienas šv. Mišias Šiluvos bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių. Sekmadienį mašinos užtvindė ne tik Šiluvos miestelį, bet ir jos apylinkes. Autoinspektoriai vieną dieną jų sušaučiavo apie tūkstantį.

"Vėprijų Kalvarijas 1972 m. aplankė vos tūkstantis. Vilniaus Kalvarijos jau nebelankomos, -džiūgauja P. Mišutis, -nors prieš keliolika metų sutraukdavo dešimtis tūkstančių tikintųjų".

Ypatingai fanatiškai ateistai trukdydavo tikintiesiems nuvykti į Vilniaus Kalvarijas. 1961 metais teko būti tokių trukdymų liudininku. Sekminių rytą taksistai garaže pamatė skeleto, draudžiančius važiuoti keliu link Kalvarijų. Mūsų prašomas taksistas kategoriškai atsisakė važiuoti į Kalvarijas, nes milicija gaudanti vairuotojus ir atiminėjanti vairavimo pažymėjimus. Mūsų taksistas pasiūlė keleiviams vykti per Antakalnį ir ties Valakumpiais valtimi persikelti per Nerį. Deja, atvykę į Valakumpius per Nerį persikelti negalėjome, nes čia budinti milicija neleido. Vietiniai Valakumpių gyventojai stengėsi maldininkams padėti. Jie

KALEIDOSKOPAS

KEISTI SUTAPIMAI

Amerikos prezidentai Linkolnas ir Kennedy savo gyvenimo istorijoje turėjo labai savotiškų panašumų ir sutapimų. Linkolnas buvo išrinktas prezidentu 1860, Kennedy - 1960.

Abu buvo nužudyti penktadienį, judviejų žmonoms matant.

Abu nušauti iš užpakalio šūviu į galvą.

Abiejų įpėdiniai, abu pavarde Johnson, buvo pietiniai demokratai, abu senato nariai. Andrew Johnson buvo gimęs 1808 ir Lyndon Johnson gimęs 1908.

Linkolno žudikas John Wilkes Booth buvo gimęs 1839, o Lee Harvey Oswald gimęs 1939.

Linkolno sekretorius, pavarde Kennedy, patarė prezidentui neiti į teatrą. Kennedy sekretorius, pavarde Lincoln, patarė prezidentui nevažiuoti į Dallas.

John Wilkes Booth nušovė Linkolną teatre ir pabėgo į sandėlį. Lee Harvey Oswald nušovė Kennedy iš sandėlio ir pasislėpė teatre.

Abiejų prezidentų pavardės: Lincoln ir Kennedy turi po septynias raides.

Abiejų pavardės Andrew Johnson ir Lyndon Johnson kiekvienas turi po tryliką raidžių. Pavardės: John Wilkes Booth ir Lee Harvey Oswald turi po penkiolika raidžių. Abu žudikai buvo nužudyti prieš teisumą.

Patariu skaitytojams, gulintiems paežerėse, išnarplioti šią "juodąją magiką".

NEAIŠKI GIMINYSTĖ

SANDARA birželio 28 d. paskelbė liūdną žinią: "Pulkininkas Percy W. Thomson, Dovydo Eisenhowerio senelis, prezidento Nixono žentas, numirė veteranų ligoninėje birželio 20 d. sulaukęs 75 m. amžiaus". O aš ir nežinojau, kad prezidentas turėjo tokį pagyvenusį žentą.

APIE FILMĄ "THE EXORCIST"

Šis filmas, gerai išreklamuotas, susilaukė didelio pasisekimo. Istorija sukasi apie velnio apsėstą mergaitę, kurią "išvaduoti" bandė du katalikai kunigai. Mūsų katalikiška spauda gan švelniai ir palankiai tą filmą aprašė, nors kai kurie amerikiečiai komentatoriai jį palaikė įžeidimu katalikų tikėjimui ir dvasiškams.

Hattiesburg, Miss., šešių asmenų teismas nubaudė ABC Interstate Theatres Inc. už to filmo rodyimą, nes teismas buvo pripažinęs jį nepadoriu.

Filmo "The Exorcist" direktorius William Friedkin buvo pagerbtas Čikagoje. "Television Business Inc." prezidentas Walter Schwimmer įteikė Friedkinui sidabrinę "menorah"-žvakidę naudojamą žydų religinėse apeigose. Jewish United Fund paskelbė filmo direktorių savo organizacijos "Communicator of the Year". Ceremonijos įvyko Continental Plaza viešbutyje.

Klausimas dabar, kodėl įtakingiems žydams taip labai šis filmas patiko ir kodėl jo direktorius apdovanotas tokiais skambiais tituluais ir net religine dovana? Kur čia šuo pakastas?

NEGALIOS ĮTAKA

Testamentais susidomėjusios lietuvių organizacijos "daro žygių", kad lietuvių paliekami turtai nenuėity tautos priešams rusams, bet patektų į geras rankas. Testamentais susidomėjęs mūsų Balfas, Lietuvių Fondas ir kiti. Paskutinėje Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijoje keli atstovai irgi ragino centro valdybą "daryti žygių", kad iš šios sąsary pakalnės iškeliaujantieji tautiečiai paliktų savo pinigėlius Bendruomenei.

Nė visiems aišku, kaip surašyti testamentą, kad sunkiai uždirbti pinigai nueity, ti, kur reikia.

Sitokiems į pagalbą ateina specialus skyrius (Sandaroje), tik gaila, kad ten ne visi paaiškinimai aiškūs ir suprantami. Štai, Sandaros birželio 14 d. Socialinio draudimo -Medicare skyriuje yra toks klausimas ir atsakymas:

"Kl. Kokią galią į testamentą turi žmogaus negalios įtaka?"

"Ats. Toks testamentas yra negaliojantis tokiu laipsniu (dydžiu) kiek testamentas yra išdava tokios žmogaus negalios įtakoje".

Prisipažinsiu, kad nei klausimas nei atsakymas nėra man aiškūs. Tik sekančią savaitę pasidarė kiek aiškiau, kai paskaičiau Sandaros birželio 28 d. šitą anekdotą: "Du gudruoliai susiginčijo dėl to, ką galima vadinti kvailiu. - Kvailys, - pasakė vienas, tai žmogus, kuris išreiškia savo mintis taip, kaip kitas jo nesuprastų. Ar tu suprantai mane?"

- Ne, atsakė kitas".

Izidorius Pipiras

pamokė mus eiti pakrančių krūmais Nemenčinės link-ten milicijos nesą. Tačiau ir čia, persikėlus per Nerį, valtininką užpuolė draugininkai ir prigrasino, kad daugiau nebekeltų.

Trukdymo priemonės pasirodė neefektyvios. Tikintieji pėsčiomis būriais plaukė į Vilniaus Kalvarijas. Panerio miškai skambėjo giesmėms ir litanijomis. 1962 m. ateistai, pasitelkę kariuomenę, išsprogino Vilniaus Kalvarijų koplytėles, o griuvėsius tą pačią naktį išvežė. Vietas, kur stovėjo koplytėlės, užpylė žemėmis ir užlygino. Nuo tada šventos vietos lankymas tikrai sumažėjo, bet

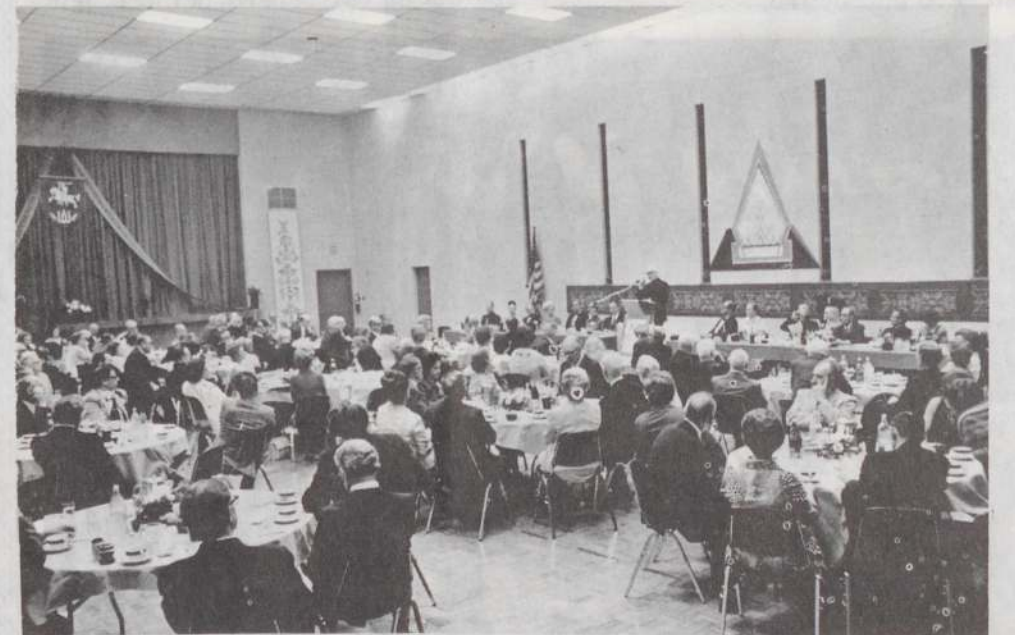
neišnyko. Sekminėse renkasi maldininkai iš įvairių Lietuvos kampelių ir melsdamiesi eina 7 kilometrus tais takeliais, kur stovėjo Kalvarijų koplytėlės. Kažkieno pamaldžios rankos koplytėlių vietoje iš akmenėlių išdėsto kryžius ir papuošia gelėmis.

Baigiant trumpas pastabas apie P. Mišutis straipsnius ir kalbas, tenka pridurti, kad šie straipsniai ir kalbos tikrovėje yra ne jo, o partijos balsas, klaidingas nekritiškus protus.

ELTA

Iš pavergtų Tautų demonstracijos Detroite, š. m. liepos 14 d. Matyti dalis lietuvių su plakatais.

Prel. J. Balkūno pagerbimo metu bendras vaizdas. Pagerbimas įvyko š. m. birželio 23 d. Kultūros Židinio salėje, Brooklyne. Nuotrauka R. Kisieliaus

Pasaulyje vienas iš tūkstančio

žmonių kalba lietuviškai.

Ar tu vienas iš jų?

Ir nieku kitu tauta nespreik savo širdies, sielos ir dvasios taip, kaip savo kalbą.

Vydūnas

Detroito ŽIBURIO liuanistinės mokyklos septintokai su mokytoja Marija Jankauskiene. Nuotrauka Al. Astašaičio

Ryžtingu Darbu Sukuriama Ateitis

Jonas MIŠKINIS

Nustatyto tikslo siekimas visada turi būti suprantamas, aiškus, apibrėžtas ir gerai žinomas. Todėl kiek vienas, pradėdamas dirbti, turi žinoti, kuriam tikslui tas darbas dirbamas. Žodžiu, žmogus savo gyvenime privalo turėti aiškų darbo tikslą.

Svarbiausia, pasirinkus tikslą, nenustoti vilties ir noro jį siekiant. Be to, planingas tikslo siekimas yra glaudžiai susijęs su žmogaus darbštumu.

Darbštumas

Mes naudodamiesi įvairių mokslo žmonių išradimais, laimėjimais, dažnai galvojame apie tuos žmones ir jų būdus, kuriais jie tų laimėjimų pasiekė. Juk daugelio garsiųjų išradėjų ir mokslo žmonių laimėjimai buvo pasiekti tikrai nepaprastu darbštumu. Tad pagal darbštumą, tur būt, teisingiausia yra matuoti kiekvieno individo vertę. Tai labai didelės reikšmės tas turi ir visuotiniame žmogaus gyvenime. Pažvelgę į darbščius žmonių gyvenimą, įtikinsime, kad jų tarpe vyrauja teisingumas, laimė ir šviesi ateitis. Darbštūs žmonės jaučia tikrosios gyvenimo paskirties

Jaunuomenei, turinčiai daug pasiryžimo ir nepalaužiamos energijos sukurti laimingą ateitį, šis klausimas turi būti itin svarbus ir įsidėmėtinas, nes be jo nėra įkuriama bet kokia geresnio gyvenimo ateitis. Be to, darbštumas didelės ir labai svarbios reikšmės turi ir paskirų tautų gyvenime. Juo darbštesni tautos nariai, tuo stipresnė ir pajėgesnė tauta. Nes darbštūs žmonės sukuria gerovę ne tik sau, bet ir visam savo kraštui. Kai kurios tautos, kaip pvz.: danų, vokiečių, norvegų, švedų ir kitos, sukūrė aukštą kultūrą ir stiprų ekonominį pagrindą tik savo nepaprastai darbščių piliečių dėka.

Darbštumo mokyti nereikia, todėl darbščiu būti gali kiekvienas žmogus. Reikia tik save prisiversti kiekvieną darbą pradėti ir jį iki galo ištesėti baigti. Pradėtas, bet nebaigtas darbas dažnai tik nuostolius daro. Juk ir organizacijos veikla bei stiprumas dažnai matuojama pagal narių darbštumą. Vadinasi, juo darbštesni organizacijos nariai, juo stipresnė ir galingesnė pati organizacija. Todėl šiais laikais vis daugiau dėmesio kreipiamas į tos ar kitos organizacijos kokybę, o ne kiekybinę pusę.

Be darbo nėra vaisių

O kad tai yra byloja gyvenimo patyrydžiai.

Garsus astronomas Kopernikas vieną knygą rašė 36 metus. Graikų filosofas Platonas "Dialogas" rašė 18 metų. Pilnas vokiečių rašytojo Goethės kūrinį rinkinys sudaro 33 tomus. Kadangi anuo metu rašomųjų mašinelių dar nebuvo, dėl to ir ilgai.

dės perrašinėtojas visus jo veikalus perrašyti tuomet galėjo tik per apie šešiasdešimt metų! Tačiau Goethė ne tik rašė, bet ir galvojo. Be to, jis buvo ministru, teatro direktoriumi, žurnalo redaktoriumi, o visas tas pareigas turėjo laiku atlikti. Anglų rašytojas Šekspyras ir rašytojas Strindbergas yra parašę ištisas bibliotekas. Prancūzų rašytojas Balzakas, tu rėdamas 51 metus amžiaus, jau buvo 90 romanų autorius. Garsus rusų rašytojas Levas Tolstojus vėlai pradėjo rašyti, o parašė 100 tomų veikalų. Taip pat rusų rašytojas Dostojeviskis daugumą savo raštų parašė išėjęs iš katargos. Garsus kompozitorius Mozertas kūriniams, kurių yra apie 1000, ranka juos perrašyti reikėję 50 metų. Humboldto mokslo darbų sudaro 30 didelių tomų. Dailininkas Leonardas da Vinči buvo ne tik žymus dailininkas-piešėjas, bet ir skulptorius, inžinierius, architektas, fizikas, matematikas, gydytojas, gamtininkas. Jis suskubo tiek padaryti, kad eiliniams žmogui sunku net suprasti, kaip jis galėjo rasti tiek laiko visam tam padaryti.

Išradimai

Mokslas nestovi vietoje. Jis daro milžinišką pažangą. Atrodo, kad žmogus ėmė galvoti nuo to laiko, kada stebėdamas įvairių gamtos reiškinių raidą, išmoko suvokti ne tik kaip tie reiškiniai vyksta, bet ir kodėl vyksta vienaip, o ne kitaip.

Aišku, kad žmonių istorijoje mokslinio mąstymo intensyvumas buvo toli gražu ne vienodas: jis didėjo pamažu žmogaus proto išsivystymo laipsniui. Apie tai byloja mokslo istoriniai faktai, kad ir pastaruosius šimtą metų. Juk tame laikotarpyje įvairių stambesnio masto išradimų buvo labai gausu.

Ne atsitiktiniais laimėjimais yra pagarsėjęs ir Tomas Edisonas. Vargu ar daug žmonių yra idėję tiek darbo, kiek į savo išradimus idėjo Edisonas. Kada jis planuodavo kokį naują išradimą ir darydavo lemiamą bandymą, po kelias paras neidavo miegoti. Būdamas kurčias, išrado gramafoną. Tai ypatingai įtempto smegenų darbo vaisius. O garsūs išradėjas italas Marconis buvo iš tų žmonių, kurių išradimai sudaro pasaulį atskirą gaidynę. Jis pats pirmas praktiškai įvedė bevielio telegrafo elektromagnetinėmis bangomis idėją. Be to, 1895 m. visa energija Marconi ėmėsi spresti radijo problemą. Darbštumu Marconi prilygsta Edisonui.

Aplamai, nuo 1875 metų buvo išrasti automobiliai, lėktuvai, telefonas, elektros lemputės, elektros varikliai, rentgeno spinduliai, radijas, televizija, atominė energija, raketinė technika ir daug kitų išradimų.

Taip pat padaryta didelė pažanga medicinoje, likviduota daug pavojin-

Jurgis Lendraitis ir Viligailė Lauraitytė po sutuoktuvių prie šv. Kryžiaus bažnyčios. Jaunavedis - Jurgis Lendraitis baigęs Bostono Universitetą su magistro iš specialios pedagogikos (special education). Viligailė Lauraitytė - Lendraitienė - Illinois universitete baigusi prancūzų ir rusų kalbas. Pameręs: Laima Balukaitė, Gilanda Mieželytė, Jūratė Krokutė, Audronė Gulbinienė, Danutė Nolte, Rima Krutulytė ir Daiva Matioškienė. Pabroliai: Algis Matioška, Romas Česas, Andrius Barauskas, Rimas Gulbinas, Dr. Aras Vaitiekaitis, Vytautas Lauraitis ir Povilas Manomaitis.

Abu jaunieji buvo veiklūs Jūrų skautų veikloje, o dabar abu yra Neolituanų Korp! nariai. Jaunasis šiuo metu yra vyriausias Neolituanų valdybos pirmininkas. Vestuvių vaišės su lietuviškomis tradicijomis puikiai pravedė aktorius Leonas Barauskas. Grojo Neolituanų orkestras vad. Algio Modesto.

Sao Paulo lietuvių apgyventos Vila Prudentės srities eisenoje birželio 16 d. pasirošęs žygiuoti "Žilvitis" su vėliavomis ir gyvuoju paveikslu. Nuotrauka Ramučio Idikos

gų žmogui ligų. Žodžiu, visi išradimai iš esmės pakeitė žmogaus buitį, geresnio gyvenimo supratimą ir apie daugelį gamtos vykstančių reiškinių Taigi tie faktai rodo, kokių vaisingų rezultatų gali pasiekti žmogus, turintis mėgiamą darbą.

Matyti labai svarbu turėti platesnę erudiciją, kuri, be abejo, padeda susiekti reiškinius. Žinoma, dabar, kada keliai į mokslą pasidarė atviri, individui kur kas lengviau tyrinėti įvairius reiškinius, daryti apibendrinimus.

Pažymėtina, kad šiais laikais didelę reikšmę išradimams turi valstybė, tauta ir visuomenė, kuri sudaro išradėjams geriausias sąlygas - juos remia, skatina jų darbą. Senovėje būdavo priešingai. Dažnai išradėjai ar

atradėjai būdavo persekiojami, pašiepiami. Žodžiu, reakcijos ir atžangos aukų sąrašas gan ilgas. Jame yra daug išryškusių pavardžių, būtent: Kopernikas, Brunas, Franklinas, Galilėjus, Gutenbergas ir kiti. Kai kurie iš jų turėjo apmokėti atradimus gyvybe, kiti buvo persekiojami. Tokių atradimų buvo įvertinti tik jiems mirus.

Regina Dana Šatkauskaitė, 8-to skyriaus mokinė Swift Junior High School Oakville, yra priimta į National Honor society, kaip gabi mokinė. Mėgsta sportą, dainuoja mokyklos chore ir yra aktyvi skautė. Jos tėveliai Antanas ir Juzė Šatkauskai skaito LAISVĄJĄ LIETUVĄ.

Daiva L. Blynaitė baigė Erieview Catholic High School Cleveland ir įstojo į Clevelando Valsitybinį Universitetą, kuriame stidi - juos gamtos mokslus ir dailę.

Irutė Šatkauskaitė baigė Watertown High School ir Eli Whitney Technical School Hamden, Conn. Dabar dirba pas dantistą už asistente.

Rimantas Smolskis, Waterbury, Conn. su savo sužadėtine.

Los Angeles tautinių šokių šokėjų grupė, minint 25 metų veiklos sukaktį, Paladiume, birželio 30 d. atlieka programą. Nuotrauka L. Kanto

Baltimorės lietuvių festivalio metu. Kairėje - Kristina Česonienė aiškina festivalio lankytojams apie Lietuvos auksą - gintarą. Dešinėje - Washingtono lietuvių skautė prie savo parodos stalo festivaly.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Dr Jonas BALYS-
UOLUSIS MOKSLININKAS

JO 65 m. AMŽIAUS PROGA

Rašo Stepas VYKINTAS

Prieš atiduodant Prof. A. Voldemaro raštus į spaustuvę posėdžio dalyviai. Iš dešinės: L. A. S. Vyr. Valdybos vicepirmininkas Bruno Macianskis, vicepirmininkas Kazys Oželis, L. L. Knygų Leidyklos vedėjas Eugenijus Smilgys, Prof. A. Voldemaro raštų redaktorius Morkus Šimkus ir Jurgis Voldemaras. Nuotrauka V. Šimkaus

Morkus ŠIMKUS

Prof. A. VOLDEMARIO
RAŠTŲ APIMTIS

Pereitais metais suėjo 90 metų nuo Augustino Voldemaro gimimo. Sukaktį paminėti, nors ir pavėluotai, leidžiam prof. A. Voldemaro raštai. Tai yra, palyginus, maža dalis jo rašytinės veiklos. Nėra žinios, ar jis paliko ką nors rankraščiuose ir, jei paliko, tai kur jie randasi. Yra žinoma, kad buvo parašęs Lietuvai ir jos problemoms antrą tomą: Lietuva ir Lenkija, kuris buvo paruoštas spaudai. Nėra žinoma kas atsitiko su istorinis Kristus. Kartais ir pačiuose prof. A. Voldemaro raštuose randama žinių. Rašydamas apie Dante paminė, kad (1922 m.) buvo rankraštyje: A. Voldemar, Qlem Aeneida Vergilius scripturus fuerit? (Skaitymai, XVI knygos, 1922 m.).

Raštus renkant, medžiagą pavyko rasti: ALKA - Putname, Universiteto bibliotekoje - Philadelphijoje, seselių kazimieriečių knygynė - Chicagoje, Kongreso bibliotekoje - Washington, na, o medžiagos rinkimo centras - Baltimore.

Naudojantis Lietuvių Enciklopedija teko sudaryti periodinių leidinių sąrašą, pradedant laikraščiais, kurie pasirodė spaudą atgavus. Tai buvo daugumoje Tautos Pažangos partijos ir Tautininkų sąjungos laikraščiai bei žurnalai. Prisiėjo skaityti atsiminimus ir kitas knygas, kurios lietuvių 1900 - 1940 m. laikotarpį. Daug pagelbėjo Draugija pradėjusi eiti 1907 m., kurios skyriuose: Lietuviškos spaudos turinys surašyti prieš I-jį pasaulinį karąėjusių lietuviškų laikraščių svarbesnį straipsniai.

Iki šių dienų nepavyko surasti nė vieno numerio: Viltis (1908 - 1911), Lietuvių Balsas (1915 - 1918), Tauta (1919 - 1920), Lietuvos Balsas (1921), Lietuvių Balsas (1921), Tautos Balsas (1921-1922), Tėvynės Balsas (1922), Krašto Balsas (1923), Tautos Vairas (1924), Tėvynės Balsas (1925-1926), Lietuvos Aidas (1917-1918), Lietuvos Aidas (nuo 1928 m. vasario 1 d.), Tautos Balsas (1928-1935).

Iš čia paduoto sutrumpinto turinio matysite kokiomis temomis, kada ir kur prof. A. Voldemaras rašė.

Keletas žodžių apie lietuviškąjį socializmą (Vilniaus žinios, 1907 m.). Ką gi jie atstovauja? (Vilniaus žinios, 1907 m.).

Skyriuje Kritika - Recenzija aprašytos šios knygos:

- 1) J. Totoraitis. Die Litauer unter dem Kbnig Mindove bis zum Jahre 1263. (Draugija, 1907 m.).
- 2) Homero Odiseja, Vertė Dr. Ralys. (Skaitymai, 1921 m.).
- 3) A. Alekna. Lietuvos Istorija (Mūsų senovė, 1921 m.).
- 4) A. Alekna. Bažnyčios Istorija (Mūsų senovė, 1921 m.).
- 5) J. Jakubovskis. Tautybių santykiai Lietuvoje prieš Liublino uniją. (Mūsų senovė, 1922 m.).
- 6) Kacel. Lietuvos Istorija. (Švietimo Darbas, 1921 m.).
- 7) A. Vireliūnas. Geografija. Ne Europos kraštai. (Švietimo Darbas, 1923 m.).
- 8) Zakševskio. Naujųjų amžių istorija. Dvidalys. (Švietimo Darbas, 1923 m.).
- 9) Docentas V. Dubas. Įvadas į bendrąją literatūrą. (Švietimo Darbas, 1923 m.).
- 10) Juozas Gobis. Visuomenės mokslo vadovėlis, ir Trumpa auklėjimo iš-

torija (Švietimo Darbas, 1923 m.).

11) A. Busilas. Istorija vidurinei mokyklai. (Švietimo Darbas, 1923 m.).

12) V. Stankevičius. Baudžiamoji teisė. (Lietuvis, 1925 m.).

Vyskupo M. Giedraičio nuopelnai lietuvių tautai. Tai dr. J. Totoraičio paruoštas A. Voldemaro kalbos turinys (Vadovas, 1909 m.).

Tautinė kova Didžiojoje Lietuvoje kunigaikštijoje XV ir XVI šimtmė - čiuose. Vertimas iš rusų kalbos (1909)

Kas reiktų daryti tyrinėjant senovės Romos istorikų raštus (Vairas, 1914 m.).

Lietuva ir Lenkija (1920 m.). Iš prancūzų kalbos vertė Feliksas Mackus.

Rusų-Lenkų-Lietuvių Santykiai (1920 m.). Iš prancūzų kalbos vertė Feliksas Mackus.

Demarkacijos Linijos ir jų Martiologija (1920). Iš prancūzų kalbos vertė Feliksas Mackus.

Dantė. (Skaitymai, 1922 m.). Krėvė romantikas bei klasikas. (Skaitymai, 1923 m.).

Universitetas ir mokslas (Humanitarinių Mokslų Fakulteto Raštai, 1925 m.).

Būga žmogus ir mokslininkas. (Humanitarinių Mokslų Fakulteto Raštai, 1925 m.).

Šių dienų patriotizmo reiškinių. (1934 m.).

Skyriuje Lietuvos Laisvės Sargyboje patalpinti prof. A. Voldemaro straipsniai rašyti opozicijos metu.

1) Nepriklausomybės naikinimas, 2) Metas nubusti, 3) Priėmė nepriėmė, 4) Lietuvos finansinė bei ekonominė padėtis, 5) Kas toliau? Šie penki straipsniai tilpo: Vairas, 1923 m.

Sekantys straipsniai buvo atspausdinti: Lietuvius, 1925 ir 1926 m. 6) Pavo į us tikybai, valstybei ir tautai, 7) "Oby jak naprėdzej", 8) Su Vilnium ar be Vilniaus, 9) Mūsų advokata, 10) Jėga prieš teisę, 11) Lenkų naudai, 12) Lokarno derybos ir Lietuva, 13) Plyšių pasaka, 14) Rusija ir Lietuva, 15) Kurtiniai iš "Lietuvos", 16) Lietuvos lenkai ir finansai, 17) Aplink šmugelį, 18) Šviesos darbas tamsybėje daromas, 19) Vieniems laimėjimas, kitiems pralaimėjimas, 20) Vis dar patamsėje, 21) Prof. A. Voldemaro kalba dėl algų dvasininkams, 22) Klaidingu Keliu Seimas, 23) Valstybė ir Bažnyčia, 24) Prof. A. Voldemaro kalba dėl interpeliacijos, 25) Valdžia prieš ištatymus.

Knyga užims virš 600 puslapių.

Prof. A. Voldemaras neapsiribojo viena kuria nors sritimi. Jo raštuose plačiau ar siauriau paliesta: istorija, teisė, finansai, auklėjimas, švietimas, visuomeniniai reikalai, geografija, literatūra, filosofija ir t. t. Mokėdamas septyniolika kalbų turėdavo ir panaudodavo savo raštuose naujas knygas. Taigi jam nereikėjo naudoti vertimų, dėl ko kartais nukentė tikslumas. Tikriausia, kad kažkam nepatiko prof. A. Voldemaro griežtumas, tiesumas. Jis atvirai rašė kad Lietuvos kultūra žema, atsilikusi. Lietuvos kultūros kėlimas buvo vienas svarbiausių akstinių prof. A. Voldemaro veiklos.

Aprašydamas Juozo Gobio (Linkuvos gimnazijos istorijos mokytojo) knygutę Visuomenės mokslo vadovėlis (1923 m.), prof. A. Voldemaras sakė: "Vieną turi užkampis gerą pusę, jis duoda autoriui daugiau liūso laiko rašyti, jeigu tik šokių, stikliukų, kortos nėra ten tiek praplėta, kaip Kaune ir daugybė kitų vietų". Kritikuoja J. Gobio nuomonę, kad žmogus kilęs iš gyvulio.

Straipsnyje Universitetas ir mokslas prof. A. Voldemaras rašo: "Retam toksai protavimas patiks. Nejaugi nėra objektyvios tiesos pasauly, nesant gi tiesai negali būti nė teisingumo... Kas kita, jeigu tai bus mums apreiškta ir apreiškta to, kas turi pats absoliutų žinojimą, tariant, paties Dievo. Prie Absoliuto turime eiti ne tik ieškodami nereliatyvaus žinojimo, bet ir teisingumo, tariant, doros".

Reikia tikėtis, kad raštai leis mums tiksliau pažinti prof. A. Voldemarą. Sakoma, kad kuprotą nė grabo lenta neįstiesins. Be abejo, ir toliau liks nepagrįstų gandų ir paskalų skleidėjų. Juk vėl sakoma, kad kas tiki - tam įrodymai nereikalingi, o kas netiki - tam įrodymai nepagelbės.

Nežiūrint kokių pažiūrų bebūtume, turime pripažinti, kad prof. A. Voldemaras gyveno, dirbo ir galvą paguldė tikrai dėl Lietuvos.

Š. m. liepos 2 d. dr. Jonui Baliui sukako 65 metai. Ne vien amžius, bet ypatingai Sukaktuvinko darbai yra tie didžiai vertingi, kad būtų nusi - kaltimas šią sukaktį pražiopsoti. Nors verkuonėliai nuolat verkšlėna apie Lietuvos mažumą, bet mokslo srityje per pastaruosius 56 m. Lietuva pasirodė visa savo didybe. Ir dr. J. Balio mokslinio darbo įnašas yra toks gausus ir toks didelis, kad tik neregys gali pro jį nemačiom praieiti. Net bolševikinė lietuvių enciklopedija, kuri dauguma mūsų gyvus palaidojo, apie dr. J. Balį nedrįso nutylėti ir be kitko parašė, kad "jis aktyviai dalyvauja buržuazinėje nacionalistų veikloje, šmeižia Tarybų Lietuvą". Ir dar priedo melas, kad "jis paskelbė tik keletą darbų iš lietuvių tautosakos".

Sukaktuvinkas gimė 1909 m. ,aukščiau minėtą dieną, Krasnovo vieniemyje, Kupiškio vls., Panevėžio apskr. Iš motinos jis paveldėjo meilę lietuvių kalbai ir mūsų liaudies kūrybai. Baigęs Kupiškio vidurinę mokyklą, įstojo į Panevėžio mokytojų seminariją, kur 1928 m. įsigijo mokytojo ir abiturijos teises. Lituanistiką, etnologiją ir folkloristiką studijavo Kauno, Graco ir Vienos universitetuose. 1933 m. įsigijo daktaro laipsnį.

Nuo šių metų jis Kauno ir Vilniaus universitetuose kopė mokslo pakopomis vis aukštesn, pasiekęs tautotyros katedros vedėjo ir docento titulus. Tremyje Hamburge - Pinneberge, Pabaltijo u - te pakeltas į e. o. profesorius, o JAV 1948-1952 m. Indijos u - to instruktorius. Apie šį laikotarpį pats Sukaktuvinkas taip rašo: " Viename tarptautiniame kongrese Edinburghe, rodos, 1937m. susipažinau su garsiu amerikiečių folklorininku prof. S. Thompsonu. Su juo suširašinėjau. Kai atsidūriau Vokietijoje, vėl pradėjau susirašinėti. Jis tada buvo Indijos u - te dekanas. Tai jis ir pasirūpino, kad Indijos valst. u - tas pasikviest mane iš Vokietijos, ir tapau Thompsono asistentu. Amerikoje atsidūriau jau 1948 m. spalio mėn. Indianoj praleidau ketveris metus. Pradėjau paruošti spaudai antrą Thompsono kapitalinio veikalo "Motif-Index of Folk Literature (6 tomai) leidimą ir buvau kito veikalo "The Oral Tales of India" (1958) bendraautorius. Be to, paruošiau plačius straipsnius anglų kalba apie lietuvių, latvių, estų ir suomių tautosaką ir mitologiją "Funk" Wagnalls Dictionary of Folklore, Mythology and Legend (2 t., New York 1949 - 50). Indijos u - te skaičiau kursus

Pasisėjau Žalią Rūtą

GYVENIMISKAS PRANO NAUJOKAIČIO ROMANAS

Algirdas GUSTAITIS

KIEK APIE PR. NAUJOKAITI

Pranas Naujokaitis, g. 1905 m. sausio 2 d., Šakių aps., Lietuvoje, yra giliai susijęs su XX amžiaus lietuvių literatūra, švietimu ir jaunimo auklėjimu ne tik Europoje, bet ir Amerikoje.

Literatūrą studijavo Lietuvoje ir Vokietijoje. Mokytojavo ir direktoriavo Lietuvoje, Vokietijoje, JAV - ių lietuviškose mokslo įstaigose. Reikalui atėjus, jas steigė, rūpinosi ne tik dideliais, bet ir mažais darbais. Redagavo laikraščius ir žurnalus. Dirbo patriotinėse lietuvių organizacijose. Profesoriaus atsakomybės paieškė Fordham'o universitete, JAV, ten dirbęs kaip lietuvių kalbos dėstytojas.

Literatūrinė Prano Naujokaičio apimtis yra plati. Jis yra sukūręs poezijos, prozos. Ypatingai daug paskelbė mūsų literatūros, raštijos kritikų, recenzijų. Jis skaitydami, paskutiniu laiku Kanados ir JAV - ių spaudoje, dažnai gėrimės Naujokaičio sugebėjimu veikalus aptarti paprastais, gyvenimiškais žodžiais, suprantamai, be sunkių vingių ir papūstauodegiškų mar drybių, ko dažnai neišvengia tūli panašiomis temomis rašančiai.

Paskutiniu laiku laisvojo pasaulio lietuvių buvo maloniai nustebinti didžiuli Prano Naujokaičio darbu - parengtu ir išleistu Lietuvių literatūros istorijos I tomu. (Bus dar trys didžiuliai tomai). Tatai galėjo būti pasiekta tik nuolatinio ilgų metų labai kruopščiu studijiniu darbu, medžiagos kaupimu, neatlaidžiu galvoji-

jis duoda autoriui daugiau liūso laiko rašyti, jeigu tik šokių, stikliukų, kortos nėra ten tiek praplėta, kaip Kaune ir daugybė kitų vietų". Kritikuoja J. Gobio nuomonę, kad žmogus kilęs iš gyvulio.

Straipsnyje Universitetas ir mokslas prof. A. Voldemaras rašo: "Retam toksai protavimas patiks. Nejaugi nėra objektyvios tiesos pasauly, nesant gi tiesai negali būti nė teisingumo... Kas kita, jeigu tai bus mums apreiškta ir apreiškta to, kas turi pats absoliutų žinojimą, tariant, paties Dievo. Prie Absoliuto turime eiti ne tik ieškodami nereliatyvaus žinojimo, bet ir teisingumo, tariant, doros".

Reikia tikėtis, kad raštai leis mums tiksliau pažinti prof. A. Voldemarą. Sakoma, kad kuprotą nė grabo lenta neįstiesins. Be abejo, ir toliau liks nepagrįstų gandų ir paskalų skleidėjų. Juk vėl sakoma, kad kas tiki - tam įrodymai nereikalingi, o kas netiki - tam įrodymai nepagelbės.

Nežiūrint kokių pažiūrų bebūtume, turime pripažinti, kad prof. A. Voldemaras gyveno, dirbo ir galvą paguldė tikrai dėl Lietuvos.

mu ir mąstymu, nagrinėjimu įvairių veiklų, autorių; kritikų, recenzentų raštų skaitymu apie jo taip puoselėjamą ir mylimą lietuvių literatūrą. Dideliems darbams nuveikti reikia didelių žmonių.

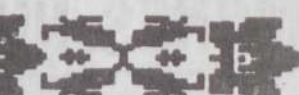
PASISĖJAU ŽALIĄ RŪTĄ

"Pasisėjau žalią rūtą" yra, berods ketvirtas Prano Naujokaičio romanas. Atsargiai, tiksliai sudėstyta kompozicija. Palaipsniui augančia intryga. Ryškiais veikėjais, kurių svarbiausi: Petras Balanda, Erika Berger, Genius Upėnas. Jie sukuriami savitais veikalais tinkančiais, veikėjais, kiekvienas pasirodantis savose spalvose ir šešėliuose. Itin spalvinga Joana, šakotai skirtingas Vytas.

Pradeda laikais, kai "dypukai" po II Pasaulinio karo pradėjo atvykti į Jungtines Amerikos Valstijas Sunkus įsikūrimas. Nelengvi, prasti, darbai. Studijos po darbo, nuo poilsio sunkiai nuplėšiamu laiku. Prisimenami gražūs nepriklausomos Lietuvos laikai, svetimųjų okupacijos.

Amerikiečiai savo gyvenimu, dažnai paikiu, kartais besinarpliojančiai skubiu, įtraukia ir kai kuriuos naivius, nepatyrusius, lietuvių. Pakliuvę tarsi į užiančius sūkurius, jie griaua lietuviškų šeimų idilijas, išteikia visiškai svetimas moteris ir vyrus. Ir štai, jau ir pypsi svetimi, tarsi neapkenčiami, angliški žodžiai ir žargonai, lietuviams svetima ir nemieia kalba.

Lietuviški reikalai, tarsi iliuzijos, tolsta, blėksta. Atsiranda net prieš lietuviškų idealus kovojančių... iš pačių jaunųjų lietuvių tarpo, iš to vadinamo žavaus jaunimo, kuriam staiga lietuviškumas tėra nieko nereikšianti mintis ar nenorima suprasti sąvoka.

apie Baltijos tautų liaudies kultūrą. Sukaktuvinkas šiuo metu Washingtone ir dirba mokslinį darbą. Jis savo tarnyboje turi Area Specialist (Baltic) titulą ir turi teisę Baltijos reikalams per savaitę skirti vieną darbo dieną. Jis numato dar 5 metus aktyviai dirbti Baltijos kultūrų garsinimo ir mokslinio tyrinėjimo naudai.

D. Velička dr. J. Balio mokslinių darbų sąrašą paskelbė "L. Literatūros Istorijoje" I tome, 428-29 psl. Čia yra surašyti 22 J. Balio tautosakos mokslo veikalai. Be to, dar išėjo "Lietuvių liaudies pasaulėjauta". Paskutiniaisiais metais jis paruošė Pabaltijo tautų (lietuvių, latvių ir estų) bibliografijų bibliografijas, kurios planuojamos išleisti atskira knyga. Taip pat "Lietuvių liaudies dainų Amerikoje" II tomą. JAV įsteigė ir redagavo "Lituanistikos Darbus" (I - 1966, II - 1969). 1951 - 1958 m. suredavo "Lietuvių Tautosakos Lobby", 5 dalis.

Taigi, dr. J. Balio mokslo darbų skaičius siekia per 30, tiksliai net jis pats, tur būt, nesuskaičiuotų.

Tas pats D. Velička bene tiksliau siai apibūdino dr. J. Balio mokslinį uolumą: "Tai vienas iš darbščiausių šio meto tautosakos mokslininkų... Mažai kieno tepadedamas, tas dvasinių liaudies turtų mylėtojas, beveik kasmet išleidžia po tautosakos knygą. Kaip gerai pasiruošusio mokslininko, jo darbai yra reikšmingi ne tik patiems lietuviams, bet ir svetim taučiams". Ypatingai norėčiau pabrėžti, kad dr. J. Balio tautosakos mokslo darbai yra vertingiausi tarp tautinėje plotmėje. Jis ne tik mūsų, bet ir latvių, estų, suomių tautosaką išgarsino anglo-amerikiečių, vokiečių ir kitų tautų skaitytojų tarpe. "Litauische Hochzeitsbräuche", "Lithuanian Narrative Folksongs", "Lithuanian Folk Songs in the United States" ir kt. jo veikalai ilgai garsins mūsų liaudies kūrybą pasaulinėje plotmėje.

Sukaktuvinkas yra žinomas ir kaip žurnalistas, visuomenininkas. Jis Lietuvoje redagavo "Jaunąją Lietuvą", dabar tremyje redaguoja žurnalą "Naująją Viltį". Publicistinius straipsnius jis pradėjo skelbti 1929 - 30 m. "Tautos Kelyje". Klek jis pseudonimų vartojęs, sakosi, nebesusigaudas.

Jis yra 4 žinomų tarptautinių akademijų, institutų narys.

Sukaktuvinkui, uoliajam mūsų tautos nusielpiniam mokslininkui linkime ilgiausių metų ir sėkmingos visokeriopos darbuotės!

Petras Balanda nusižiūri vokiečiai Eriką. Aplinka pinasi, maišosi. Aplink mūsų romano veikėją Balandą lietuvaitės maišosi net pakeddamos vilonijų išdaigas. Bet jos jam vis netinka. Išsirenka vokiečiai ir ją pradeda mokyti lietuvių kalbos, ją vedasi į lietuviškus parengimus, su ja eina į lietuviškas šeimas, aplinkui sudaro lietuvišką nuotaiką.

Vokiškos kilmės Erika tiek pamiltą Petrą Balandą ir jo ideališką kovą už lietuvių tautą, kad net pasirenka lietuvišką vardą Rūtą. Buvusi Erika, dabar jau Rūtą, gerai išmoksta lietuvių kalbą. Jie ruošiasi susituokti. Lietuviškos šeimos tebis; svetimame krašte lietuvių tautai laimėtas puikus asmuo, garbingai nešiojanti Rutos vardą. Ji brangesnė už tuos pasimetėlius jaunuolius, nors ir gimusius iš lietuvių tėvų, nešiotus, bučiuotus ir augintus lietuvių.

Knyga parašyta realistiniais, natūraliais, be dirbtinumų, be ištesimų ar pasimetimų ilguose dialoguose. Visas savo vietoje. Romanas itin švel-

(Nukelta į 11 psl.)

Lietuvių Namelis - Pavergtų Tautų mugėje, Detrote, liepos 12 - 13 - 14 d. d., 1974 m. Nuotrauka Jono Urbono

ŽMONĖS, NUOTYKIAI IR FAKTAI

NEIŠSPRĘSTOS RUNGTYNĖS

Pereitą mėnesį Fort Walton Beach Floridoj, du geri draugai susiginčijo, kas daugiau išgers džino. Jie buvo pasirinkę tarpininką, kuris sekė rungtynes. Per vieną valandą kiekvienas jų išgėrė daugiau negu po kvortą džino (gin). Bet tarpininkas negalėjo nustatyti kuris jų rungtynes laimėjo, nes jis pametė jų išgertų stiklų skaičių.

Bet šios rungtynės abiems varžovams baigėsi blogai. Kitą rytą, pirmadienį, vienas jų buvo policijos rastas gulintis gatvėje, be sąmonės. Jis buvo patalpintas policijos daboklėje išsipaigioti. Jam neatgaunant sąmonės, šis varžovas apie 3 val. p. p. buvo nuvežtas į ligoninę, kurioje po ketvirties valandos mirė. Antrasis varžovas parvyko pirmadienį paryčiu pas savo seserį. Ši tą pačią dieną 5 val. vakare nugabeno suglebusį broliuką į ligoninę. Ten jis kitą dieną atidavė Dievui savo "griešną dūšią".

ATMINTINAS GIMTADIENIS

Trautšteine, Vak. Vokietijoje, per savo gimtadienį pabėgo iš senelių prieglaudos Robertas Koch. Jis tą dieną apsivedė su 72 metų Magdale-na Klein ir grįžo į prieglaudą gerokai nusigėręs. Mat jam tą dieną sukako 100 metų.

SAULĖ IR SVEIKATA

Amerikos gydytojų sąjunga (American Medical Association) perspėja vasarotojus neskubėti paruduoti. Norint išvengti odos uždegimo, patariama laikytis gerai išbandyto metodo. Pirmąją dieną leisti saulei kaitinti 15-20 minučių kiekvieną kūno pusę. Antrąją dieną - po 20-25 minutes. Trečią dieną - 25-30 minučių. Ketvirtą dieną leidžiama saulės spinduliams veikti po 30-35 min. į kiekvieną kūno pusę. Toliau jau galima saulintis ilgesnį laiką, atsižvelgiant į odos jautrumą spinduliams.

Sveikatos atžvilgiu, odos parudavimas neturi jokios vertės. Net, atvirkščiai. Gydytojų sąjunga pabrėžia, kad žmogaus oda nuo saulės spindulių anksčiau susiraukšlėja ir parodo žmogaus senėjimo žymes. Taip pat gali pasireikšti kitos rimtesnės negrovės su oda ir net odos vėžys.

ŽMONĖS SU KARO MOKSLAIS

Viena amerikiečių organizacija, vad. "National Taxpayers Union" ėmė rašyti kongresmanams daug piktų laišku, protestuodama dėl federaliniame biudžete paskirtų sumų, pagal Unijos nuomone, visai nereikalingų - tiems tyrimams bei studijoms. Bet J. A. V. Gynybos Departamentas, tiksliau sakant, Pentagono generolai, kurie besedėdami prie rašomųjų stalių yra ištarnavę po keletą žvaigždžių stengiasi apjungti jų į fed. biudžetą įtrauktų sumų reikalingumą. Generolai mano, kad tos studijos bei tyrimai, kuriems pinigai paskirti, yra gana svarbūs krašto gynybai nuo išorinių priešų.

Kokios gi tos ginčytinos Pentagono studijos kurių svarbumo nekariškai nepripažįsta? Na gi štai: skrendančios lėktuvės ("Frisbee") studija, kuriai paskirta 375 tūkstančiai dolerių; studijai - kaip motinos turi žaisti su savo kūdikiais, paskirta 159 tūkst. dol. besvorio toileto (zero-gravity) projektui paskirta 80 tūkst. dol. ir pagaliau 20,300 dolerių paskirta studijai, kaip Centrinė Amerikoje susiporoja rupūžės.

Argi tai nėra svarbios kariškos studijos? Vienas mūsų lietuvių generolas, mokęs pirmuosius kariūnus karybos meno yra pasakęs tokį istorinį aforizmą: "Žmogus be karo mokslo yra durnas". Bet ką galima pasakyti apie žmones, turinčius per daug karo

mokslo, skatinančius tokias "studijas"?

PATOGU IR PIGU

Šiame krašte, kaip ir daugely Europos kraštų gauti teisme divorsą nėra jau toks lengvas ir paprastas dalykas. Reikia daug laiko, melo, stiprių nervų ir, svarbiausia, pinigų.

Anglai, išradę žmones, šitą komplikotą dalyką paverė gana paprastu. Santuokos partneriams nereikia eiti net į teismą. Divorsą galima gauti net iš teismo. Pagal neseniai išleistą teismo nuostatą sutuoktiniai, neturį mažamečių vaikų (jaunesnių negu 16 metų), ir išgyvenę atsiskybę bent dvejus metus, nereikalaujami stoti prieš divorsų teisėją. Vienas sutuoktinis turi užpildyti tam tikrą formuliarą, kurio įrašus turi savo parašu patvirtinti antrasis sutuoktinis, kad sutinka. Tada šis formuliaras siunčiamas teisėjui. Jei teisėjas formuliarą surašytą abiejų šalių susitarimą aprobuoja, tai surašomas divorso nuosprendis, ir išsiunčiamas paštu abiem divorsuotiesiems.

Ar Laukinės Tautos Daugiau Vertos, Kaip Baltijos?

(Atkelta iš 2 psl.)

nosį turi persivėrę virbalus iš sraigčių kiautų. Laukinės gentys dažnai tarp savęs kovoja. Netruksta užmuštų ir sužeistų.

Vedybinio amžiaus vyrai sau nuotakas perka standartine kaina 240 dolerių, bet būna ir pigiau. Priklauso nuo "prekės".

Pagal vakariečių standartus Papua Naujoji Gvinėja visai nėra pribrendusi savarankiškai valdytis ir mąstyti, bent pusę šimtmečio dar nebūdamas pribrendusi. Bet australai norėdami nusikratyti atsakomybės jau prieš dešimtį metų pradėjo gyventojams aiškinti, kad jie turės patys valdytis. Tačiau laukiniai gyventojai sunkiai išsivaizduoja ką tai reiškia savivalda. Vienas kaimo vyresnysis aiškino susirinkusiems, kad, kai bus savivalda, tai ir kaimą ateisias galin-gas žmogus ir atnešias jiems daug gerų dalykų. Kitas aiškino, kad savi-valda duosianti gentims teisę pasiimti baltųjų žmonių namus ir įmones. Vienas suktas Yangorų kulto misio-nierius patarė žmonėms, kad dabar yra geriausias laikas sodinti į žemę 2 dolerių australų banknotus, kurie neužilgo išaugsią į 50 dol. banknotus.

Jau nuo 1964 metų krašto sostinėje Port Moresby, kartas nuo karto susirenka vad. parlamentas aptarti vietos reikalus, bet genčių atstovams sunkiai sekasi susitarti. Vienas protingesnis atstovas pareikalavo kuo daugiau pinigų skirti mokykloms, nes čia vaikai išmokomi daug gerų dalykų ir atgrasomi nuo kanibalizmo. "Aš pats, sakė atstovas, jau senokai nebegalau žmogienos ir puikliausiai be jos apsieinu."

Jau daugiau kaip prieš metus vietinės valdžios vyriausias ministeris Michael Samore, apsirengęs kaip ir kiti laukiniai, trumpu iš žolių ir lapų sumaizgytu sijonėliu, važinėjo po džiunglių ir kalnų kaimus, aiškindamas žmonėms savivaldos ir nepriklausomybės reikalą. Bet mažai kas klausė jo įtikinėjimų. Nusikurdę kaimiečiai dažniausia šaukė, jog nereikia tos savivaldos ir nepriklausomybės. Šviesesni gyventojai įrodinėjo pačiam ministeriui, kad išvykus australams technikai ir profesionalams, krašto civilizacija sugriūsianti ir kraštas grįšias į akmens amžiaus gaidynę. Ir tai yra daug tiesos. Australai įnešę į kraštą kiek civilizacijos, nepasirūpino krašto švietimu. Pirmas vietos gyventojas su aukštuoju mokslu atsirado krašte tik 1970 metais.

Ministeris M. Samore įrodinėjo, kad paskelbus nepriklausomybę, australai šio krašto tuoj neapleis. Bet žmonės tuo netiki. Laukia blogų laikų ir beviltiškos ateities.

Tačiau, nebodama visų šių faktų ir nepaisydama padėties, Australija perreiktų metų gruodžio 1 d. oficialiai paskelbė suteikianti kraštui savivaldą, laikinai pasilikdama savo žinioj tik užsienio reikalus ir vidaus saugumą, nes bijomasi genčių kovų ir skerdynių. O už metų ar kitų australai ketina paskelbti pilną Papua Naujosios

Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinės vadovybė. Sėdi iš kairės: J. Pocius, P. Padvaikas, V. Petronienė, S. Cecevičienė, rinkt. pirm. V. Išganaitis, A. Budreckas, M. Dapkienė, J. Sasnauskienė, J. Petrauskas. II eilėje stovi - J. Skeivys, P. Peleckas, A. Kvečas, K. Bubinas, L. Vitkus, K. Jakštas, A. Didžiulis, P. Beino-ras, P. Eigelis, A. Bendoraitis, A. Pileckas, K. Juškevičius, V. Džiuvė. III eilėje stovi - G. Janula, A. Balčytis, K. Pumputis, P. Aglinskas, J. Palutis, P. Janušas, J. Kuzmickas, B. Petronis, R. Orentas ir J. Yla.

Nuotrauka V. Noreikos

kels ir mūsų lietuvių pagiežą, kad niekas kultūringame ir civilizotame pasauly nepadeda mažosioms Pabaltijo tautoms gražinti užsmaugtą jų Laisvę. Nors šios tautos buvo pilnai pribrendusios laisvam ir nepriklausomam gyvenimui, bet jiems niekas tos Laisvės kaip laukiniams papuolusams veltui nedavė. Jie turėjo sudėję dideles aukas, tą Laisvę iš savo gobšių kaimynų išsikovoti. Per trumpą dviejų dešimtmečių nepriklausomą gyvenimą šios trys tautos puikiai įrodė vakariečių politikams savo valstybinius sugebėjimus ir stebino juos visakeriopos pažangos sparčiu kylimu. Bet nei tie politikai reikalaujantieji visiems laisvės ir Jungtinės Tautos beveik nieko dėl užsmaugtos Pabaltijo Laisvės nepadarė ir net nemėgino užsilikusio didžiausio kolonisto Sovietų Sąjungos rimtai pajudinti. Atrodo, kad net pati didžioji pasaulio Laisvės gynėja - J. A. V. jos atpenotė plėšraus "Raudonojo Lokio" patį prisibijo ir su savo "detente" pirštine švelniai glosto šio žvėries tarpaušį.

Pastaba: Teko patirti, kad Papua Naujoji Gvinėja gyvena su šeima mūsų tautietis Inžin. J. Dirks ir dirba Australų administracijoje. Jis yra neseniai mirusio Povilo Dirksio vyresnysis sūnus.

BRIGHTON BAKERY

2457 W. 46th Place Chicago 32, Illinois

Phone: VI 7-1250

SKANIAUSIA DUONA IR KEPINIAI

Antanas ir nujoie MACKEVIČIAI
savininkai

A-I Meats

Prime & Choice Meats

Skaniausios lietuviškos šviežios ir rūkytos dešros.
Delikatesų skyrius

Antanas PLIENIS

2433 West 69th St., Chicago, Ill. 60629

Tel. 436 - 6888

Toronto Custom Coupe

Jei norite įsigyti naują 1974 Oldsmobile ar bet kurios kitos rūšies gerą varitą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

Hollingshead Oldsmobile 5370 So. Western Avenue Chicago, Ill 60609
Phone 476-7000

kuris, turėdamas ilgametį patyrimą automobilių prekyboje, patarnaus Jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkitės specialios nuolaidos kainoje.

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. r. iki 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 val. r. iki 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.

Tel. 776-5888

Residential and Commercial Sales

VERONICA "Ronnie" JAKUSOVAS

Registered Real Estate Broker

4506 Gulf Boulevard
St. Petersburg Beach, Fla. 33706

(813) 362-1441

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island,
Florida, 33706, Prie 75 kelio.

TEL. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniams asmenims ir su šeimomis. Šluma ir oro vėsinčiai. Klimai, T V, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalvimi vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką.

SAVININKAI:

Stella ir Antanas
MINEIKIAI

LIETUVISKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznui įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas pataravimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užkirkite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue
Chicago 36, Illinois

Telef.: WA1brook 5-5671

STANKUS CONSTRUCTION Co.

Atlieka planavimo ir statybos darbus, gydytojų ofisų, gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

7103 South Artesian Avenue, Telefonai 349-0600 ir WA 5-5151
CHICAGO, ILLINOIS 60629

Artimiesiems, giminėms, draugams ir pažįstamiems geriausia dovana galvos odos priežiūrai JIB vaistai, patentuoti Šveicarijoje. JIB vaistai siunčiami į visus laisvus kraštus. Skyriai: 2408 Daugall Ave., Windsor, Ont. Canada, Europoj: Stug. 50, Duisburgerstr. 9-10 W. Germany. Užsakymus su \$6 piniginiu orderiu siųsti: JTB Laboratory, 1437 So. 49th Ave., Cicero, Ill. 60650

70 YEARS SERVING CHICAGOLAND

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD

CHICAGO, ILLINOIS 60608

PETER KAZANAUSKAS, President

Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4 %

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 1/2 %

see us for HOME financing

AT OUR LOW RATES

Prez. Nixono Kelionės

(Atkelta iš 1 psl.)

go Senato ginklų komiteto pakomisės pirm. Sen. H. M. Jacksono prisipratus uždarame posėdyje H. Kissingeris, kad ir gerokai supykęs, turėjo pripažinti, jog tada buvo padaryta "klaidų" ir todėl sutartyje atsiradę slapto "skylės", kurias Sov. Sąjunga išsiaiškino ir išnaudojo savo naudai. Būtent, pagal tą slaptą susitarimą, apie kurį net nebuvo referuota Kongresui o viešai buvo tvirtinama, kad jokių slaptų sandėrių nepadarėta, Maskva iš jai leistų, pagal tą sutartį 950 pavandeninių laivų atominį raketų, le galiai pakėlė tą skaičių iki 1020 vienetų. Tuo tarpu prez. Nixonas, norėdamas Maskvai parodyti savo "gerą valią", padarė "mažą gestą" ir Amerikai, pagal tą sutartį leistų tokių pat raketų pakelti jų skaičių iš 656 iki 710, iki to skaičiaus nepakėlė, o paliko prie 656. Todėl reikia stačiai stebėtis, kad ir Nixonas, kuris buvo laikomas komunizmui gerai pažįstamam ir jo priešu, nepajėgia atsikratyti naivios galvosenos, kad jis galėtų Maskvos valdovus sužavėti ir į savo pusę patraukti tokiais "geros valios gestais" ir, kad Maskva laikytųsi jai sutartyje nustatytų kontingentų.

Ar šių metų susitarime buvo padaryta kokių slaptų nuolaidų, bet tuo tarpu nežinoma, o Nixonas ir Kissingeris kategoriškai neigia, bet galima patikėti, kad to buvo išvengta, nes iš viso mažai kas ten buvo pasiekta. Mat šiemet kai kurie Kongreso nariai ir žinių tarnyba pakartotinai ir jau iš anksto jį įspėjo, kad tokių slaptų susitarimų ir pragaištingų nuolaidų ne-

darytų, nes jos vis tiek anksčiau ar vėliau išeis aiškėn.

Tikrai nelengva suprasti kodėl dar ir šiandien, kai jau yra tiek autentiškos medžiagos apie Sov. Sąjungos veidmainišką politiką, su rėjų nesilaikymą, geros valios nebuvimą, net ir tie, kurie tariasi tą režimą pažįstę, negudriai demonstruoja savo politinį naivumą, vis norėdami įsigyti Kremliuje daugiau pasitikėjimo ir pasiekti glaudesnį bendradarbiavimą. Amerika ir Sov. Sąjunga dabar yra didžiausios pasaulyje karinės pajėgos. Maskva tos karinės ir politinės galybės pasiekė didžiausiomis aukomis ir nuolatiniu beatodairišku ginklavinimu. To ginklavinimo ji nesustabdys ir nesulėtins, nežiūrint kokias sutartis ji pasirašytų. Jos ginklai yra laidas jos prestižo, savisaugos ir politinio svorio tarptautinėje arenoje. Ginklų apribojimo sutartis, jei ji kokias ir pasirašo, tai tik tam, kad atsiektų neabejotinos karinės per svoros visose ginklų rūšyse ir, kad nuginkluotų ar žymiai susilpnintų Vakarų karinį potencialą. Jis kariniai vadai ir pats karo min. A. Grechko, oficialiose kalbose atvirai ir nedviprasmiškai pabrėžia, jog būtų nesąmonė sunaikinti jau pagamintus atominis ginklus ar sulėtinti patį jų gamimo procesą. Pasiteisinimui jie visada pažymi, kad Vakarų "imperialistai" ginkluojasi, ruošiasi karui ir todėl Sov. Sąjunga negali būti tam abejinga. Žodžiu, jie "priversti" ginkluotis, na, ir ginkluojasi taip, kad dauge-

liu atveju jau yra pralenkę Ameriką ir be daromų jiems nuolaidų.

Paskutinio prez. Nixono vizito Maskvoje metu, kaip jau minėjome, nieko reikšmingesnio nebuvo pasiekta. Nutarta tik atominį bombų sprogdimų po žeme galingumą sumažinti, bet ir tas nutarimas išgalios tik po 2-ju metų ir kiek apriboti apsigynimui skirtų raketų sistemą. Nėra jau jokia paslaptis, kad Kremliaus valdovai visus savo pramonės centrus, įskaitant ir nedidelius miestus, kur yra kokios nors karinei pramonei dirbanti įmonė, yra apstatę apsigynimo raketomis. Tokiomis apsigynimo ir puolamomis raketomis, kurios yra gan gerai užmaskuotos, yra apstatyti ir visi trys jų okupuoti Pabaltės kraštai, Rytprūsiai ir kitos strateginės vietos. Jie šioje srityje yra žymiai pralenkę Ameriką ir, žinoma, neskelbia, kaip tai daro šio krašto "išminčiai ir strategai", kurių pusę ar kokių taikinių jų raketos yra ar bus nukreiptos.

Gi pačių svarbiausių klausimų, apriboti puolamųjų atominį ginklų gamybą, jokie susitarimai nebuvo pasiekti, ir žinoma, nebus. Maskva, siekdama užvaldyti pasaulį, ruošiasi žaibo karui, todėl, kad apribotų puolamųjų atominį ginklų gamybą, galima tik bergždžiai svajoti. Komunistai juk nėra tiek kvaili, kad jie ribotų tas priemones-atominis ginklus, kuriose jie pasiekė pirmąją karinę ir politinę galybę pasaulyje. Juk tik dėl jų išugdytos karinės galybės Vakarų politikai ir valstybių vadai dabar bėgioja į Kremlį ir beviltingai ieško ten simpatijų ir palankumo. Kremliaus valdovai puikiai žino

savo svorį šių dienų pasaulyje, jie žino ir kokiomis priemonėmis to pasiekė, todėl jo (svorio) ne tik nemazina, bet ginkluodamiesi dar labiau didina, kad laisvo pasaulio vadai pasidarytų dar nuolaidesni ir jau vien iš baimės šoktų pagal jų muziką.

Baigiant tenka paminėti dar vieną charakteringą smulkmeną, įvykusią šios "dviejų viršūnių" konferencijos metu, kuri aiškiai rodo komunistų vadų "nuoširdumą", norint pagerinti santykius su šiuo kraštu. Kai Amerikos spaudos atstovai, lydėję Nixoną į Maskvą, bandė sateliti pagalba perduoti šiam kraštui pasikalbėjimą su žymiu rusų mokslininku Sacharovu, paskelbusį Nixono atvykimo progą ba do streiką, kad atkreiptų prezidento ir viso pasaulio dėmesį į vykdomą komunistų spaudimą, tai rusai tuo nutraukė alektros srovę. Žurnalis-

tams pareiškus protestą, rusai neva atsiprašė, bet po to ir vėl tuoj nutraukė kai korespondentai dar kelis kartus bandė tą pasikalbėjimą perduoti. Štai koks nuoširdumas Maskvoje vieš patauja, siekiant su jais atoslūgio! Tai ką reiškia tos visos tuščios sąvonės ir sapalojimai apie bendradarbiavimo atšildymą, kai jie net pačių derybų metu aiškiai parodo, kad jie tiesos ir laisvės žodžio bijo labiau negu velnias kryžiaus.

Galima ten bėgioti, vežti dovanų kedlakus ir ševroletus, net ir kloti gėles jiems po kojų, bet vistiek tikro jų nuoširdumo ir pasitikėjimo verto politinio susitarimo nepasieksi. Tik laisvo pasaulio vieningumas ir jo neabejotina karinės jėgos persvara, gali priversti raudonuosius imperialistus rimtai pagalvoti ir juos sulaukyti nuo ginkluotos avantiūros.

Lietuvių Paštininkų Sąjungos tradicinės gegužinės, įvykusios š. m. liepos 7 d. Marquette Parke, Chicagoje, dalyviai su svečiais.

Nuotrauka M. Nagio

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas pataravimas. Naujai kraustymui ir ankiai. Ilgų metų patirtimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Superior Savings

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4 %

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2 % - 7 1/2 %

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI

APDRAUSTI IKI \$20,000.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokių taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SKYRIAI Clevelande, Ohio

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE

At Superior — (Near Rapid)

Telephone 681-8100

3339 So Litanica Ave.

Chicago, Ill. 60608

Tel. CL 4-6376

Sav. Bruno MACIANSKIS

Čia rasite skaniausią pagamintą: pyragaičius iš stambių kvietinių miltų, įvairių pyragų, tortų, taip pat naują ragaiši išdaigintų kviečių ir įvairios duonos.

Kas valgo Bruno duoną,
Visad žydi kaip aguona!

PHONE VI 7 - 9327

CALIFORNIA SUPER SERVICE

GENERAL REPAIR WORK - ROAD SERVICE

K. E. RINGIS
Prop.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO ILLINOIS 60632

APDRAUDŲ AGENTŪRA

NUO 16 IKI 80 METŲ

APDRAUDŽIAM AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURTĄ-INVESTAVIMĄ "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SAŽINGAI PATARNA UJAME VISAIŠ NAMU PIRKIMO IR PARDAVIMO REIKALAIŠ.

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629. TEL. PR-8-2233
Valandos kasdien 9-8 val. vak. Šešt. sekm. 9-4 val.

PASISĖJAU ŽALIA RŪTĄ

(Atkelta iš 9 psl.)

nus visais savo ataudimais. Vienomis norėtusi didesnio spalvingumo, platesnių panagrinėjimų, smūgių į šonus.

Lygiagrečiai su pagrindiniu veikėju Petru Balanda, žvelgiama į pasimetėlišką Vyto nusigrįžimą nuo lietuvių. Jis neklausė tėvų, vedė lietuvių tautai svetimą ir lietuvių nesuprantančią moterį Gloriją. Prasigveno sūnelio, kurį jo žmona pakrikštijo Robert-Richard vardais.

Viskas ėjo velniop. Vyto namuose šeimininkavo svetimos nuotaikos, svetima, lietuvių tautai pražūtinga, anglų kalba.

Pagaliau Vytas nutaria skirtis. Pa stebi klydęs, gailisi. Petras jam pataria:

"Kai ji sūnų pakrikštijo varduais, kuriais norėjo, tu parink jam lietuvišką vardą, koki Algį ar Rimą, kad ir jai nebūtų sunku ištarti, ir tik tuo vardu vadink... Kalbink sūnų tik lietuviškai... Tegu pyksta ir barasi... Tu nesibark, tik pasakyk, kad tai yra tavo teisė..." (210 psl.).

Šiuo pavyzdžiu Pranas Naujokaitis atidengė tūkstančių lietuviškų šeimų tragedijas, kai vaikai, sukvailinti ar apgauti tokių formų, ūselių ar kojų minkštumų, nueina su mūsų tautos priešais išgamų auginti. Autorius labai švelniai palietė sopulingą temą, jos plačiau nenagrinėdamas, teduoda mas greitokos užuominos. Tema svaibi ir keleriojai paliestina kūrėjų. Iš panašių mišrių šeimų, dažnai, išsiperina dvikojukai, nieko nenorintieji tu rėti su lietuvišiais, netgi su tėvais kalbantieji angliškai (ar ispaniškai, volkiškai, -žiūrint krašto). Užtikrintas savo tautos naikinimas.

"Pasisėjau žalią rūtą" romanas yra tarsi tikro gyvenimo dalis, kruvini realizmu tebevykstanti ne tik JAV bet ir visur, kur tik ilgiau pagyvena savo Tėvynę praradę lietuviai. Todėl knyga turi tikros dabarti es metmenis. Ir nemaža audimo. Skaitydami ei

MOVING

BERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place — WA 5-8063

5 1/4 %

7 1/2 %

4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

4040 ARCHER AVENUE, Chicago, Illinois, 60632

Tel. 254-4470 (Centras)

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visose mūsų apylinkėse. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norime būti Jums naudingi ir atsidėję.

Midland SAVINGS

ir 8929 So. HARLEM AVENUE, Bridgeview, Illinois, 60455

Tel. 598-9400

Filomena sako...

KAS NETAUPO ATEIČIAI, TAS NEŽIŪRI Į ŠVIESESNĮ IR TINKAMESNĮ GYVENIMĄ.

Socialinis apdraudimas yra per mažas pragyvenimui. Augšti nuosimčiai mokami Chicago Taupymo bendrovės pridėjus prie Social Security, suteiks Jums ramias dienas jūsų senatvėje, 5.25% ant paprastų knygučių, ir iki 7.5% ant certifikatų.

ŠIAIS METAIS TAUPYMO BENDROVĖ ŠVENČIA AUKŠNĮ JUBILJŲ IR TURI LAIMĖJIMŲ - KELIONĘ Į HAWAII, DISNEYLAND, LAS VEGAS IR DAUG KITŲ LAIMĖJIMŲ. ATILANKYKITE.

CHICAGO ***
savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

"RAMUNĖ"

DELIKATESŲ KRAUTUVĖ IR RESTORANAS

Čia yra: lietuviškų knygučių, gaidų, plokštelių ir kitų lietuviškų kūrinių, kurių kitur vargiai gausite. Prašome įsitikinti.

Savininkai: Ona Konkulevičienė ir Bronius Zabukas

2547 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 925-4254

F
r
a
n
k

Z
O
G
A
S

P
r
e
s
i
d
e
n
t

Laisvoji Lietuva

2618 West 71st Str. Chicago, Illinois 60629
Tel. 478-3371, 839-5531

Kas iz Kur

MŪSŲ RĖMĖJAI aukojo:

LAS Vydūno skyr. Chicago	20,-
VI. Vaillonis, Munster, Ind.	10,-
Pov. Lingis, St. Petersburg	8,-
F. Modestavičienė, Cleveland	6,-
Povilas Petkevičius, Chicago	6,-
Adolfas Čampė, Waterbury	5,-
Jonas Gaidelis, Chicago	5,-
V. Kuzma, London, Canada	4,-
A. Kiudulas, Chicago	4,-
J. Švedas, Elizabeth, N. J.	2,-
V. Juodis, Cleveland	2,-
D. Giedraitis, So. Boston	1,-

Visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkojame.

Dan KURAITIS, LAISVOSIOS LIETUVOS nuoširdus rėmėjas, patriotas, vi suomenininkas, keliautojas - apkelia vės kelis kartus pasaulį, savo išpūdžius išleides atskiromis knygomis, atšventė 80 metų amžiaus sukaktį gražioje savo rezidencijoje. Ta proga jį pasveikinti buvo atsilankę apie 200 jo gerbėjų. L. L. Redakcinė Kollegija sveikina suaktyvininką, linki geros sveikatos ir dar ilgai išlikti judriam ir darbingam!

L. A. S. Vydūno skyrus LAISVOSIOS LIETUVOS spaudos reikalams paskyrė 20,- dolerių auką. Nuoširdžiai dėkojame!

Povilas LINGIS, žinomas muzikais ir chorvedys, neprikli Lietuvos laikais vadovavęs keliems šaulių chorams, Vokietijoje - Memmingeno stovykloje buvo suorganizavęs "Viltis" mišrų chorą, Amerikoje - St. Peterburge, Fla. kurį laiką vadovavęs mišriam chorui, apsimokėdamas L. L. prenumeratą dviems metams, paskyrė auką 8 dol. Nuoširdžiai ačiū!

Jonas PALŠIS, Chicago, apsimokėdamas prenumeratą, užsakė L. L. Pavilui Mekui, gyv. Mass. Dėkojame p. Palšiui, o P. Meką sveikiname išjungus į L. L. skaitytojus.

OKSAS FOR SANITARY DISTRICT TRUSTEE

Kazimierui Oksui, kuris kandidatoja į Sanitarinio Distrikto patikėtinį, yra rengiamas su juo susipažinimas š. m. liepos 28 d. Chicago Savings & Loan Assoc. prezidentų salėje. Susipažinimas su kandidatu įvyks nuo 2 - 5 val. Svečių pristatymas 4 val. Šio parengimo pirmininkas yra žinomas visuomenininkas-real est. J. Bacevičius. Svečiai bus pavaišinti kavute, gėrimais ir užkandžiais. Visi kviečiami dalyvauti.

Parengimo komitetas (iš kairės): Dr. Joseph Briedis, Vincas Kačinskas, Casimir Oksas, Dr. Aldona Valis, Antanas Rėklaitis, Juozas Bacevičius, Stasys Patlaba ir Adolfas Šimkus. Nuotrauka V. Noreikos

Prof. AUGUSTINO VOLDEMARIO RAŠTAI

Keletas žodžių apie lietuviškąjį socializmą. Vilniaus Žinios, 1907 m. Ką gi jie atstovauja, Vilniaus Žinios, 1907 m.

Skyriuje Kritika - Recenzija aprašyta 12 knygų. Apima 1907 - 1925 m. laikotarpį. Tilpo šiuose leidiniuose: Draugija, Skaitymai, Mūsų Senovė, Švietimo Darbas, Lietuvis.

Vyskupo M. Giedraičio nuopelnai lietuvių tautai. Vadovas 1909 m. Tautinė kova Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštijoje XV ir XVI šimtmečiuose, 1909 m.

Kas reiktų daryti tyrinėjus senovės Romos istorikų raštus. Vairas 1914 m.

Lietuva ir Lenkija, 1920 m.

Rusų - Lenkų - Lietuvių santykiai, 1920 m.

Demarkacijos Linijos ir jų Martizologija, 1920 m.

Dantė, 1922 m. Krėvė romantikas bei klasikas, 1923 m.

Universitetas ir mokslas, 1925 m. Būga žmogus ir mokslininkas, 1925 m.

Šių dienų patriotizmo reiškinių, 1934 m.

Skyrius Lietuvos Laisvės sargyboje apima 25 straipsnius įvairiais klausimais, kurie buvo spausdinti Vaire 1923 m. ir Lietuvyje 1925 - 1926 m.

Knyga bus virš 600 puslapių. Kieti viršeliai.

Kaina užsisakant iš anksto \$12.00. Užsakymus siųskytė: LAISVOSIOS LIETUVOS Knygų Leidykla, 2618 West 71 st St., Chicago, Ill. 60629.

Užsisakau Prof. A. Voldemario raštų egz. pridėdu \$.....
Vardas ir pavardė
Namo Nr. ir gatvė
Miestas valstija zip code

Čikagos laukuviškiai ir jų prieteliai, sužinoję apie naująsias okupuotos Lietuvos pabėgėlių, Laukuvos bažnyčios ilgamečio vargonininko sūnų, Aloyzą Jurgaitį, surinko \$133 ir išsiuntė jam Italijon per Lietuvos Generalinį Konsulatą Čikagoje.

Čikagos Švietimo Tarybos švietimų kalbų skyriaus viršininkas J. Gudecki ir jo padėjėjas D. Oliver dalyvavo ypatingame posėdyje su Lietuvos Generaline Konsule J. Daužvardiene ir Čikagos lituanistinių mokyklų direktoriais bei mokytojais, aptarti naują "Proficiency Test" programą. Illinois valst. naujai praves-tu įstatymu, studentams, stojantiems į viešąsias gimnazijas (public high schools) ir išlaikusiems lietuvių kalbos žinojimo specialius kvotimus bus pripažintas vienas pilnas mokslo kreditas. Bus kreiptas didelis dėmesys į studentus lankiusius ar baigusius lituanistines mokyklas. Lietuviai mokytojai gali būti įjungti į šios naujos programos paruošimą ir pravedimą.

Janė KAULINENĖ, Philadelphia, Pa., L. L. skaitytoja ir platintoja, vis suranda naujų L. L. prenumeratorių. Prisiūsdama už naują skaitytoją Leonorą L. Bolten prenumeratą rašo, kad L. L. jų namuose yra labai laukiama ir mielai skaitoma. Perskaičius L. L. duoda ir kitiems pasiskaityti. Mes prašome pasekti ir kitus jos pavyzdžiu!

TIKRAS NESUSIPRATIMAS

Kada Amerikos Lietuvių Taryba jau metai laiko kai skelbia apie ruošiamą Lietuvos Kongresą, tuo pačiu laiku pradėjo garsintis ir Hanau stovyklos buvę įnamiai, kad jie ruošia suvažiavimą prisiminti lagerinį gyvenimą. Juk tai yra lygu spiauti į veidą A. L. Tarybai, kuri rūpinosi mūsų likimu, išgelbėjo nuo Sibiro stovyklų, padėjo įsikurti Amerikoje ir dabar, vietoje dalyvavę ALT organizuojamame Kongrese, ruošia savo suvažiavimą.

Dar laikas apsigalvoti.

JŪROS ŠAULIŲ DIENA

LŠST Jūros Dieną rengia Cicero jūrų šaulių kuopa "Klaipėda". Jūros Diena įvyks rugpjūčio 3 dieną, šeštadienį, Union Pier, Michigan. Programoje numatyta vėliavų pakėlimas prie Lietuvių Tautinių namų, 9677 Berrien Road, lietuviško filmo rody-mas šauliams ir visuomenei, trumpos apeigos prie ežero ir tradicinis gedulo vainiko skandinimas už žuvusius lietuvių jūreivius, šaulius, skautus ir kitus Lietuvos sūnus.

Taip pat bus iškilmingas vėliavų nuleidimas, akademija su menine dailimi Liet. Tautiniuose namuose. Po programos šokiai A. Stelmoko orkestro grojant.

Sol. I. Petrauskienė duos solo dainų. Veiks virtuvė, gėrimų fontanas. Laukiami šauliai ir skautai iš Chicago ir Detroito. Taip pat laukiamas Michigano valstijos gubernatoriaus atstovas ir vietinė Union Pier lietuviška visuomenė. Tikimasi, kad tuo pasinaudos ir vasarotojai. K. M.

IEŠKO TARNAUTOJO BALTIEČIŲ REIKALAMS

Jungtinis baltiečių komitetas - The Joint Baltic American Committee, kuriam vadovauja dr. J. Genys, ieško direktoriaus ryšių reikalams - Public Relations. Jo uždavinys bus panaudoti visas galimybes keliant Baltijos valstybių klausimą JAV-se, megant ryšius ir išvystant akciją Vals-tybės Departamente, Baltuosiuose Rūmuose, Kongrese ir kitur, sekti įstatymų projektus, liečiančius Baltijos valstybes, teikti informacijas tuo klausimu ir veikti, kad įstatymai būtų sudaromi reikiama kryptimi.

Kandidatas turi gerai mokėti anglų kalbą, būti patyręs JAV politikoje ir tarptautiniuose santykiuose, pažinti Baltijos problemas ir sugebėti palaikyti ryšius su atitinkamomis institucijomis. Amžiaus riba nenustatyta. Pageidaujamas kilęs iš Baltijos vals-tybių, bet bus priimtas ir gerų kvalifikacijų kitos tautybės žmogus. Jis veiks kontakte su Jungt. baltiečių komitetu.

Iš pradžių su juo bus pasirašyta sutartis 6 mėn. su atlyginimu 5,000 dol. Po 6 mėn. sutartis bus sudaryta metams su 10,000 dol. atlyginimu. Kandidatui savo prašymą, drauge su curriculum vitae, turi siųsti adresu: The Joint Baltic American Committee, P. O. Box 432, Rockville, Md. 20850.

PAVERGTŲ TAUTŲ PROTESTO ŽYGIS

Protesto žygis šiais metais buvo minimas Chicagoje liepos 20 d., kuris buvo labai išpūdingas.

Lietuviai ir šiais metais po ukrainiečių buvo antroje vietoje. Gražiai atrodė, nors ir panašus į kitus standartinius flodus, John Evanso ir J. Yerkio finansuojamas, gražus Pabal-tijos valstybes atstovaujantis flodas ant kurio griežė Neolituanų orkestras lietuviškas melodijas. Originalus ir išpūdingas buvo Simą Kudirką vaizduojąs plakatas su jo atvaizdu, rusų žemėlapiu kur nurodyta koncentracijos stovyklos vieta, kurioje S. Kudirka randasi. Plakatą paruošė dail. A. Baleska ir meistras K. Ru-minas už ką jiems priklauso padėka. Juo paruošimu rūpinosi S. Kudirkos fondas.

Vienas iš išpūdingiausių pasirodymų buvo R. Kalantos susidėginimo vaizdas, kuris buvo įtaisytas ant automobilio stogo. Nuo žemės iki viršaus 14 pėdų aukščio, kurį garbės sargybą lydėjo keturios tautiniais rūbais lietuvės.

R. Kalantos susidėginimo pavaizdavimą, 30 pėdų vėliavą, 2 didelius plakatus ir kt. parūpino Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Būtų gera, kad ir kitos organ. šį pavyzdį pasiektų ir ką nors originalaus padarytų.

Gražiai pasirodė šauliai, dalyvavo septynios lengvos mašinos, įvairių organizacijų nariai su vėliavomis bei plakatais. Lietuviams vadovavo ALT Chicago Skyr. pirmininkas Bil-lūnas.

XXI LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖS PROVIZORINĖ PROGRAMA

Jau sudaryta Lietuviškųjų Studijų Savaitės nuo rugpjūčio 4 iki 11 d. Morschache (Šveicarijoje) provizorinė programa.

Sekmadienis, VIII. 4: Po vakarienės: Prof. Dr. Liudos Alssen (Bowling Green, Ohio) filmas apie M. K. Čiurlionį. Po filmo - susipažinimo pobūvis.

Pirmadienis, VIII. 5: Studijų Savaitės atidarymas. 10:15 val. Dr. Alberto Geručio paskaita: Lietuviai Šveicarijoje; 16:30 val. Kun. Alfredas Franzkeit (Freistatt) tars žodį ir skaitys lietuvių poezijos vertimus į vokiečių kalbą.

Antradienis, VIII. 6: 9:45 val. Kun. Prof. Dr. Jono Jūraičio (Sion) paskaita: Vieno pasaulio riboje? (Prof. Stasio Šalkauskio veikalo, parašyto 1919 m. Šveicarijoje nagrinėjimas šių dienų Lietuvos būklės šviesoje). 15:00 val. Gimnazijos direktoriaus Vinco Natkevičiaus, M. A. (Hüttenfeld) paskaita: Idėjinė Jurgio Baltrušaičio ir Fausto Kiršos poezija.

Trečiadienis, VIII. 7: Ekskursija laivu į Luzerną, kur bus aplankyta lietuvių dailininkų kūrinių paroda.

Ketvirtadienis, VIII. 8: 10:00 val. Prof. Dr. Juozo Ereto (Basel) paskaita: Šveicarai Lietuvoje; 15:00 val. Kun. Dr. Juozo Vaišnoros (Roma) paskaita: 70 metų nuo spaudos draudimo panaikinimo; 20:00 val. Doktoranto Petro Nevulio (Freiburg i. Br.) paskaita: Kooperacija nepriklausomoje Lietuvoje.

Penktadienis, VIII. 9: 9:30 val. Dr. Kajetono Čeginsko (Uppsala) paskaita: 30 metų nuo mūsų tremties; 15:00 val. Rašytojo Romualdo Giedraičio-Spalio (Halifax) paskaita: 100 metų nuo Valstybės Prezidento Antano Smetonos gimimo; 20:00 val. Tėvynės valandėlė.

Šeštadienis, VIII. 10: 10:00 val. Prof. Dr. Jono Griniaus (München) paskaita: Juozas Paukštelis - romanistas; 20:00 val. Johannos Stasiulienės (Zürich) vadovaujamo lietuvių tautinių šokių ansamblio vakaras.

Sekmadienis, VIII. 11: Po pamaldų vyks Studijų Savaitės baigiamasis aktas. Lietuvių dailininkų kūrinių paroda Lazerno senosios rotušės salėje atidaroma jau liepos 28 d. ir truks iki rugpjūčio 8 d.

Pranešame Tamstai ir jau spaudoje esame pasiskelbę, kad Simo Kudirkos Šaulių Kuopa yra pasiryžus išleisti Elenos Juciūtės parašytą knygą "PĖDOS MIRTIES ZONOJE" apie septynerių metų pergyvenimus bolševikų Sibiro kalėjimuose. Tai būtų lietuvių dokumentuotas, paveiksluotas apie 536 psl. istorinis veikalas. Tokios knygos išėjimoje dar neturime.

Kviečiame Tamstą padėti minimą knygą išleisti, užsiprenumeruoti ją iš anksto. Užsiprenumeruojant jos kaina tik 8 dol., atspausdinus - 10 dol. Ieškomi garbės prenumeratoriai - leidėjai su 25 dol. auksa ir mecenatai - su 100 dol. auksa. Vienų ir kitų pavardės bus atspausdintos knygoje.

Prenumeratorių patogumui žemiau talpiname atkarpą knygai užsiprenumeruoti.

Visais knygos reikalais rašyti: Kazys Bačauskas, 84-55 86 th Ave., Woodhaven, N. Y. 11421.

Su šauliška pagarba
K. Bačauskas
Administratorius

A. Reventas
Komiteto pirmininkas

Jungdamas dol. čekį (arba pašto perlaidą), prašau atsiųsti man PĖDOS MIRTIES ZONOJE knygą, kai ji bus išleista.
Pavardė ir vardas
Gatvė
Miestas Zip. No

Parašas

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad 1974 m. liepos mėn. 11 d. Kanadoje tragiškai mirė mūsų mylimas

A. A.

RIMANTAS PAULASKAS

Gyv. Burlington, Ont., Canada

Gimęs 1954 m. rugsėjo 1 d. Cicero, Illinois. Palaidotas Fort Credit, Ont., šv. Jono Lietuvių kapinėse.

Paliko nuliūdę:

Motina Evelina Daugilis, patėvis Balys Daugilis, broliai - Edmundas ir Algimantas, seserys - Audronė ir Diana, tėvas Edmundas, gyv. Cicero, Ill., teta Stasė, jos vyras Povilas Kanotai, teta Sofija ir dėdė Raimondas Mišauskas bei kiti giminės, draugai ir pažįstami.